

Департамент освіти ВМР
Комунальна установа «Міський
методичний кабінет
КЗ «ДНЗ № 57 ВМР»

"Казки від МВФ"

Використання економічних казок у
соціально-фінансовій освіті
дошкільників

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Автор

Вихователь КЗ «ДНЗ № 57 ВМР»

Малогулко Ніна Степанівна

Тел. 067 33 867 05

Автори:

Малогулко Ніна степанівна, вихователь вищої категорії КЗ «ДНЗ №57 ВМР»

Малогулко Н.С. Казки від МВФ. Використання економічних казок у соціально фінансовій освіті дошкільників. Навчально-методичний посібник / Стахміч Є.С.. – Вінниця: КЗ «ДНЗ № 57 ВМР», 2018. - 82с. (з додатками)

Рецензенти: Туранська Т.М., завідувач КЗ «ДНЗ № 57 ВМР»

В навчально-методичному посібнику «Казки від МВФ» розкривається роль економічних казок для формування соціально-фінансової компетентності дошкільників, на практичному матеріалі висвітлюються нестандартні методи та прийоми роботи з економічними казками, запропоновані авторські казки та розробки занять за їх використанням.

Даний посібник буде корисний для педагогів дошкільних закладів, студентів педагогічних спеціальностей, а також батьків, які прагнуть всебічного розвитку дітей в процесі пізнання навколишньої дійсності.

ЗМІСТ

Вступ.....	2
1. Роль економічних казок та їх вплив на розвиток дитини.....	6
2. Багатоаспектність економічних казок.....	12
3. Використання традиційних та інноваційних методів у роботі з економічними казками.....	16
4. Співпраця з батьками.....	27
5. Економічні казки для дітей	31
Використані джерела.....	42
Додатки.....	44
1. Конспекти занять з соціально-фінансової освіти із використанням економічних казок.....	44
2. Прислів'я та приказки.....	65
3. Дидактичні ігри економічного змісту.....	70

ВСТУП

«Джерело бажання вчитися в самому характері дитячої розумової праці, в емоційному забарвленні думки, в інтелектуальних переживаннях»

В. Сухомлинський

Основа майбутньої особистості закладається в ранньому віці. Знання та вміння, набуті в дитинстві - це коріння. Чим воно міцніше, тим впевненіше почувається людина в житті.

Сучасного дошкільника вже з перших років життя оточує економічна сфера, наповнена складними економічними поняттями та процесами.

Реклама

по телебаченню, розмови політиків, купівля, продаж, розподіл сімейного бюджету – ось далеко не повний перелік того, з чим доводиться стикатися дитині щодня. Саме тому основними завданнями економічного виховання є ознайомлення сучасного дошкільника з основами економіки, способами соціально-економічної поведінки, розвиток особистісних якостей, необхідних

для успішної економічної діяльності.

Елементарні економічні знання не формуються на порожньому місці, визначальним тут є конкретні умови, в яких росте й виховується дитина: сімейне середовище, ставлення до оточення, її духовний світ мають великий вплив на формування особистості майбутнього громадянина.

В дитячому садку малюк навчається гуманному ставленню до природи, поваги до людей праці, доброзичливості, взаємодопомоги. І тому дитина, яка виховується там, де панують ці чесноти, в майбутньому завжди буде бережливою і економною в своїй виробничій діяльності. [18]

Економне, бережливе ставлення до природних ресурсів, продуктів праці людей - важлива вимога сучасного життя. І чим раніше діти

усвідомлять те, тим більше берегти дари природи і весь рукотворний світ. А це означає готовність до практичного життя, набуття важливої складової життєвої компетентності, формування якої - один з пріоритетів Базового компоненту.[2;20]

Дошкільнята здатні засвоїти елементарні економічні знання та категорії і те, що ці знання їм потрібні. Дошкільний віковий період найсприятливіший до формування різних якостей особистості, насамперед бережливості та економності, як структурних елементів процесу соціалізації. Вирішальна роль у формуванні елементарних економічних знань належить вихователеві. Від його духовних, моральних якостей, професійної підготовки залежить, якою сформується особистість майбутнього громадянина нашої держави. Тому педагогові слід бути у постійному пошуку нових технологій.

Процес пізнання економічної сфери життя є дуже складним для дошкільників. Але розумінню економічних понять та явищ, розвитку пізнавального інтересу до економіки, створенню позитивної мотивації сприяє проведення з дошкільниками ігор, розв'язання творчих завдань економічної спрямованості та використання художнього слова в початково-виховному процесі. Так, індиферентне, можливо, негативне ставлення до економічної реальності може перерости в позитивне сприйняття та ціннісне ставлення до економічної дійсності за допомогою використання художнього слова. Зазначимо, що саме позитивне сприйняття економічної реальності стане підґрунтям для успішного економічного виховання дошкільників.

В даний час педагоги орієнтуються на формування у дітей вже до 6 - 7 років елементарних знань про економіку, однак, на практиці дорослі часто не мають конкретних методичних рекомендацій, літератури, які допомагали б їм у вихованні людини, яка вміє економічно мислити.

Однією із освітніх програм, спрямованих на формування соціально-фінансової грамотності та економічної освіти є міжнародна освітня програма «Афлатот», у якій розміщено методичний та практичний матеріал

по роботі з дітьми 3-6 років[6;4].

Серед форм роботи в економічній освіті дошкільників доцільні заняття, спрямовані на знайомство з працею дорослих, з раціональним використанням природних ресурсів та ін., екскурсії у природу, до підприємств міста, об'єктів культурно-побутового обслуговування населення; розгляд картин, ілюстрації, плакатів; дидактичні ігри; бесіди; сюжетно-рольові ігри; читання творів художньої літератури; художня праця; вікторини, розваги; малювання, конструювання; робота на комп'ютері.

У сучасних джерелах інформації досить широко розкриті такі форми роботи, як заняття, ігри, екскурсії, проте щодо використання творів художньої літератури, художнього слова інформація досить обмежена і переважно носить загальний характер без конкретних рекомендацій та практичних розробок. Хоча в народній педагогіці художнє слово завжди являлось основоположним, наріжним, каменем та служило джерелом передачі мудрості.

Художні твори – це скарбниця культури народів, “постачальник реальних знань та сильних вражень, джерело ознайомлення з незвичайним, чудесним, фантастичним, вигаданим” [13; с.149]. Художнє слово захоплює дитину не тільки зовнішнім боком, а й внутрішнім, смисловим змістом. Дошкільник у сприйманні художнього твору не егоцентричний. Поступово він навчається ставати на позицію героя, подумки йому сприяти, радіти його успіхам та сумувати за невдачі [15; с.76]. Саме це є вихідним положення для вибору художньої літератури та усної народної творчості одним з основних засобів економічного виховання дошкільників.

Казка - найпоширеніший жанр оповідальної народної творчості та вагомий засіб пізнання дітьми навколишнього світу. Призначені для дитячої аудиторії, казки враховують особливості психології дітей, сприяють уважному ставленню та переживанню казки як реальності. Свого часу І. Франко писав: *«Гола, повна правда життя - то тяжка страва. Старші*

можуть заживати її, вона для них смачна і здорова. Але дітям не можна давати її так, як старшим; треба приготувлювати її... в образках, в байках. І вони так приймають її». [13; 43]

У нашому посібнику «Казки від МВФ» ми пропонуємо розглянути можливості художніх творів щодо формування економічної свідомості дошкільнят, рекомендації щодо їх використання та власні практичні розробки по роботі з дітьми.

Ми не прагнули детально описувати прийоми, способи роботи з кожною окремою казкою чи тлумаченням економічного поняття. Читач може сприймати їх як свого роду заготівки, що не вимагають складної атрибутики й тривалого готування.

1. РОЛЬ ЕКОНОМІЧНИХ КАЗОК ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ДИТИНИ

Діти отримують перші задатки соціальної і фінансової освіти задовго до того, як ідуть до школи. Основна частина знань про планування бюджету, заощадження, витрати і використання грошових коштів засноване на повсякденному житті. І дошкільний період найбільш сприятливий для закладання азів фінансової грамотності.

Ще до того, як формуються грошові поняття, просте розуміння того, як використовувати доступні ресурси, наприклад, категорії «закінчилася їжа», «купувати лише необхідне» – це ті щоденні реалії зі сфери фінансової освіти, з якими зустрічаються діти. У дошкільнят також сформовані тимчасові рамки, вони розуміють, що іноді, щоб отримати що-небудь, краще зачекати, ніж отримати це зараз.

Діти у віці 3-х років, також, стикаються з матеріальними цінностями, даючи і ділячись, не лише за допомогою подарунків і цінних речей, але і шляхом взаємодії один з одним. Інші, не менш важливі навички, формування яких включає в себе освітня програма «Афлатот» – це почергове користування, прийняття рішень і постановка цілей. (Концепція програми «Афлатот»)

Власне, ознайомлення дітей із певними економічними поняттями та категоріями відбувається на заняттях із різних розділів програми. Для того ж, щоб систематизувати й розширити знання дошкільників, раз на тиждень доцільно проводити спеціальне заняття з економіки, яке може бути побудоване вихователем у будь-якій формі, в залежності від освітньої програми, за якою працює вікова група (в нашому дошкільному закладі такою програмою є програма «Афлатот»). Дуже цікаво проходять заняття-подорожі, заняття-екскурсії, заняття-бесіди, економічні вікторини тощо.

У зв'язку зі стрімким розвитком міжнародних, політичних, економічних і культурних зв'язків України необхідність опанування фінансово-економічною компетентністю зростає з кожним роком. Значно

зріс інтерес суспільства до підвищення рівня соціально-фінансової грамотності підростаючого покоління, про що свідчит наказ МОН «Щодо впровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку» [1; 3-8], а також виявилась нагальна потреба суспільства в людях, які будуть компетентними та конкурентоспроможними у різноманітних сферах життєдіяльності.

Проблема навчання шестирічок основам економіки зумовлює пошук нових форм, методів, прийомів, методик і технологій, що сприяли б успішному навчанню й вихованню. Одним з ефективних прийомів навчання дошкільників з даного питання є, на наш погляд, використання художнього слова (казок, прислів'їв, приказок).

Необхідно зазначити, що попри те, що проблема використання художнього слова у навчанні дошкільнят отримала досить велику увагу світової та вітчизняної (А. Богуш, Л. Венгер, Н. Гавриш, К. Крутій, А. Новикова, Т. Ушакова, Л. Фесюкова) вченої когорти, питання формування економічної компетентності дітей дошкільного віку засобами художнього слова залишається недостатньо вивченим.

Казка – літературний жанр з величезними дидактичними можливостями. Економічними ми називаємо казки, які можна аналізувати із соціально-економічного погляду. [14;1] Для цього годиться більшість відомих фольклорних чи авторських творів. За потреби вихователь може самостійно підсилити сюжетну лінію, яка відповідає меті вивчення теми.

Читання художньої літератури сприяє виділенню мотивації і вчинків героїв і характеристиці їх дій, формує словник дітей, а головне – дасть пояснення багатьом незрозумілим економічним явищам.

Варто зазначити, що структура економічної казки, як правило, збігається зі структурою традиційної казки, але в окремих модифікованих варіаціях її героями стають фінансово-економічні явища та об'єкти, які впливають із фактів навколишньої дійсності. Наприклад «Казка про

Економчика», казка «Пригоди маленької лампочки», казка «Про світло і воду». (Розділ 5). Звідси і назва посібника «Казки від МВФ» (від модифікованих варіацій фактів). Збіг аббревіатури є символічним, адже МВФ загально відома аббревіатура Міжнародного валютного фонду – впливової фінансової організації.

Економічна казка (казка від МВФ) відрізняється від традиційної також спрощеністю сюжету, оскільки такі казки мусять не переобтяжувати дитячу увагу, а зосереджувати на розумінні суті окремих понять та явищ. Після презентації вихователем економічної казки, бажано запропонувати дітям пограти у гру, пов'язану із сюжетом казки. Для цього можна скористатися уже відомими розробками ігор або використати власну авторську гру педагога. *Додаток 3*

Для прикладу, на заняття «Бережи воду» був запрошений фахівець-еколог, який допоміг усвідомити вагомість даної проблеми, а після презентації економічної казки «Як потрібно берегти воду» було запропоновано пограти у дидактичну гру «Друзі річки», в процесі якої діти очистили озеро від сміття та посортували його на пластик та папір.

Фото 1,2. Заняття в старшій групі «Бережи воду»

Казка – чи не найпопулярніший епічний жанр, який розкриває безмежний світ людської уяви, гармонійно поєднує реальне й вигадане. Цілісність цих епічних творів забезпечується реальністю життя, науковою точністю зображуваних характерів, учинків персонажів, вибором конкретних слів та інтонації для передачі змісту.

Сила казки в тих знаннях, які породжені переживанням зображуваних подій. У казках відображаються особливості народної психології та господарських процесів, світогляд народу, його мудрість і оптимізм, морально-етичні й естетичні принципи і традиції. [14;2]

Для кожної казки характерними є намір – головна сюжетна лінія, розвиток дії, активність персонажів, їхні вчинки з відповідними наслідками й висновками. Дія твору може відбуватись як в умовному середовищі, так і у звичайному для сьогоденного читача (*квартира, магазин, підприємство тощо*).

Завдання педагога – повернути увагу до практичної сторони казки: будинок не будується сам, для цього потрібні ресурси, робоча сила, час, інструменти тощо; щоб спекти колобка, крім тіста потрібно піч розтопити, дров нарубати, а до того їх із лісу привезти. Тут стануть у нагоді використання методів ТРВЗ та мозкового штурму, більш детально про які буде йтися у наступному розділі.

Казка з поганим кінцем також є засобом навчання й виховання. Вона показує дитині, як себе відповідно поводити, чого робити не можна, як уникнути невдалого вибору, щоб зменшити негативні наслідки вчинків. Казка допомагає неухильно слідувати правилам, аналізувати, як діяти і в яких випадках. Роблячи в житті кроки подібні або протилежні діям героїв казок, діти можуть навчитися триматися в певних ситуаціях.

Підсумовуючи вищесказане, можна виділити **основні завдання економічних казок** [14;5]:

1. Мотивація інтересу дітей до вивчення складних абстрактних тем і

питань.

2. Розкриття економічних понять, явищ, закономірностей, які проявляються в різноманітних реальних життєвих або умовних (*казкових*) ситуаціях.
3. Активізація сприйняття через формування позитивного емоційного досвіду навчання.
4. Розкриття особистісних особливостей сприйняття дитиною теми, що вивчається.
5. Використання ігрових елементів з дидактичною метою.
6. Формування особистісних рис дітей.

Крім казок, в процесі економічного виховання дошкільників актуальним є використання малих фольклорних форм.

Прислів'я і приказки, що, на думку вчених, виникли ще у часи первісного ладу, і сьогодні є невід'ємним атрибутом повсякденного життя і спілкування людей. Безвимірним є навчальний і виховний потенціал прислів'їв і приказок. У стислій, доступній формі вони вчать добра й викривають зло, заохочують до хороших вчинків і висміюють людські пороки. Знайомство дітей з прислів'ями і приказками народу сприяє входженню в соціо-культурне середовище, збагачує словниковий запас, розвиває інтелект і ерудицію. Така робота багатогранна, цікава, необхідна на заняттях з економічного виховання. За допомогою прислів'їв та приказок можна, наприклад, ознайомити малят з важливістю праці («Хочеш їсти калачі – не сиди на печі»), повагу до професіоналізму та «майстрів своєї справи» («Майстер на всі руки», «Комар носа не підточить»), ставлення до матеріальних та духовних цінностей («Гроші рахунок люблять», «Позичаєш чуже, а віддаєш своє», «Не в грошах щастя», «Добре діло роби сміло»). Дані фольклорні форми здатні також передати прохання, пораду, пропозицію, побажання, дозвіл, заборону, застереження, які містяться в них, в лаконічній формі. Наприклад «Чисто не там, де прибирають, а там, де не сміять»

Прислів'я й приказки можуть стати у нагоді педагогу і у розширенні лексичного запасу дітей, оскільки до кожної теми з економічного виховання можна підібрати відповідні прислів'я та приказки. Використання цих форм усної народної творчості сприяє залученню вихованців до народної мудрості. Крім того, прислів'я та приказки добре запам'ятовуються завдяки їх співзвучності, рими та ритму. Їх можна застосовувати як під час ознайомлення з новим матеріалом, так і під час його закріплення. *Додаток 2.*

2. БАГАТОАСПЕКТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КАЗКИ

Аналіз програм з економічного виховання (Л. Дрозденко, Л. Книшова, Н. Корнеєва, Е. Курак, О. Меншикова, О. Попова, Н. Смелянська, Г. Шатова) дозволив виділити основні елементарні економічні поняття, ознайомлення з якими відбувається в дошкільному віці. Їх розподілено на чотири групи: [18;5]

- 1) ключові економічні поняття, що називають процес економічної діяльності, економічне явище, предмет або об'єкт (чек, обмін);
- 2) поняття економічної діяльності (придбати, обміняти, виготовити);
- 3) базові характеристики економічного стану людини (щедра, добра, хазяйновита, ощадлива);
- 4) поняття економічних дій, товарів та послуг (дорогий, сучасний).

Отже, серед основних економічних категорій, доступних для дітей дошкільного віку, зазначимо такі: потреби, праця, професії, товар, послуга, бартер, гроші, бюджет, ресурси, реклама. Саме тому твори художньої літератури та усної народної творчості, як засоби економічного виховання дітей дошкільного віку, можна умовно розподілити на чотири групи. Перша група творів розкриває зміст потреб людини та варіанти їх задоволення (використання грошей, виготовлення товарів, користування послугами, рекламою тощо). До цієї групи належать такі прислів'я та приказки: “Добрий товар сам себе хвалить,” “Де працює машина, там не болить спина”, “Добре там живеться, де гуртом сіється й орється”, “Де руки й охота, там іде робота”. Серед казок та оповідань зазначимо такі: “Вигідна справа” братів Грімм, “Нове вбрання короля” Г.-Х. Андерсена.

Твори художньої літератури та усної народної творчості, які віднесені до другої групи, розкривають зміст і значення праці людей (спеціальності й атрибути їхньої праці). До цієї групи віднесемо такі прислів'я та приказки: “Хто влітку гайнує, той взимку голодує”, “Посіяв вчасно, то родить рясно”, “Зароблена копійка краще краденої гривні” та ін. Також зазначимо казки

В. Сухомлинського “Ледача подушка”, вірші Г. Бойко, С. Михалкова, О. Пчілки, Ю. Турчини[21].

До третьої групи віднесемо твори, що розкривають традиції українського народу й особливості ведення домашнього господарства (планування бюджету, розподіл обов’язків, ставлення до власності тощо). Наприклад, такі прислів’я та приказки: “Достаток починається з ощадливості”, “Бережене сто разів віддячить”, “Усяк дім господарем красний”, “Без господаря гроші – черепки”, “Запас біди не чинить і їсти не просить” та ін. Зазначимо також народні казки “Убогий та багатий”, “Дід, баба й курочка ряба”, казку К.Ушинського “Бджола та муха” й загадки Н. Григор’євої [11, 13].

Четверта група творів допомагає дітям зрозуміти значення таких морально-економічних якостей особистості, як економність, дбайливість, доброзичливість, практичність тощо. Так, наприклад, це прислів’я та приказки “Працелюбство – грошове дерево; бережливість – скатертину-самобранку”, “Хоч стареньке, аби чистеньке”, “Що маємо – не дбаємо, а втративши – плачемо” тощо. Також це твори С. Михалкова, В. Катаєвої, В.Сухомлинського. [13]

Аналіз сюжету економічної казки дає змогу зосередитись на таких аспектах змісту теми:

1. Розкриття особистісних рис персонажів, важливих у певній економічній ситуації. Це можуть бути різноманітні як позитивні, так і негативні якості, наприклад, винахідливість, цілеспрямованість, наполегливість, працелюбність, спритність, терпимість, балакучість, упевненість тощо.

2. Виявлення особливостей міжособистісних стосунків, які складаються в різних економічних ситуаціях (*суперництво чи партнерство, змагання, співробітництво, взаємовиручка, підтримка,*

переслідування власних інтересів тощо).

3. Висвітлення певних економічних відносин, що складаються між суб'єктами господарювання, та правових підвалин, які забезпечують ці відносини.

4. Казки відображають соціальні тенденції, віддзеркалюють суспільну реальність, вивчення складних економічних понять, категорій, закономірностей через їхні прояви в умовній (*казковій*) ситуації з використанням прийомів алегоричності (*перенесення*), гіперболізації (*перебільшення*), ретардації (*уповільнення, повторів*), а також зіставлення, контрасту, іронії, гротеску, зображення від супротивного, самовикриття, самореклами тощо. [14]

Використання економічних казок як різновиду дидактичних текстів дає змогу зосередитися на головній події сюжету, опускаючи другорядні елементи ситуації. Перевагою казкових персонажів є те, що вони традиційно наділені певними рисами свого архетипу (*наприклад: Лис – підступний, хитрий, прагне знайти свою вигоду; Заєць – боязливий, прудкий, проте хазяйновитий; Осел – упертий, не розумний; Віл – працюючий; Рак – неповороткий, проте сміливий поборник справедливості; Ворон – мудрий; Богатир – борець за правду та добро*). Царі й королі, дід і баба, три сини, козаки, жителі підземного царства — усі вони мають притаманні їм якості. Крім цього, персонажі перебувають у певному середовищі (*наприклад, у казковому лісі, болоті, тридев'ятому царстві, стародавньому поселенні, джунглях, пустелі, казковій родині, квартирі, магазині, на вулицях сучасного міста тощо*), додатково описувати які в процесі вивчення немає потреби.

Читаючи казку, діти здатні переживати її так, ніби самі є її героями, які зрештою здобувають перемогу або зазнають поразки. Казки побудовано в такий спосіб, що слухач стає учасником випробувань на витривалість та закріплює свої знання.

Казка має багато спільних коренів з дитячими «вуличними»

навчальними іграми. Кожна гра має у своїй основі певний сюжет (*сценарій*), тобто базується на певній казці. Як відомо, гра дає змогу вести своєрідний діалог із предметом пізнання, імітувати взаємодію героя з навколишнім середовищем. Вона стає «паралельною реальністю», де немає бар'єрів стереотипів, де можливе моделювання умов ситуації в різних комбінаціях, де знаходиться відповідь на запитання «а що буде, коли...?».

Цікавим аспектом казок узагалі та тих, що мають економічний зміст, зокрема, є трискладова структура ролей головних персонажів; троє братів, три сестри, старі батько – мати й малий син чи дочка. Ми бачимо в цьому вияв етногенетичних знань народу про структуру психіки людини чи такі рівні розвитку психіки, як «Батько – Дорослий – Дитина». Результатів досягає «Дитина» чи «найменші син/дочка».

У художнє полотно казок органічно вписуються прислів'я та приказки, загадки, пісні, афоризми, лічилки та інші перлини народної мудрості, які передаються з покоління у покоління.

Художня література та усна народна творчість супроводжує дитину з перших років її життя. Вони є найважливішим джерелом інформації, зберігачем і трансформатором досвіду попередніх поколінь. У процесі пізнання, у результаті власної практичної діяльності формується індивідуальний досвід кожної людини. Чим досвідченіша людина, тим різноманітніша її діяльність, багатшим стає й сформований досвід. Але індивідуальний досвід людини не може бути ізольованим від інших людей. Отже, у результаті пізнання людина вступає у взаємодію з іншими людьми, порівнює власний досвід з їхнім та збагачує його за рахунок опанування досвіду попередніх поколінь. Досвід людства складається із сукупності індивідуальних досвідів усіх членів суспільства. Як було зазначено, досвід фіксується в художній літературі та усній народній творчості. Саме тому дуже важливо включати до навчально-виховного процесу твори художньої літератури та фольклору.

3. ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ У РОБОТІ З ЕКОНОМІЧНИМИ КАЗКАМИ

Економічна казка, яка використовується в навчальному процесі, є одним з різновидів дидактичних текстів. Форми роботи з такими казками, як і з іншими текстами, можуть бути найрізноманітнішими: аналіз казки як конкретної ситуації інциденту чи випадку, проведення інсценізації чи розігрування ролей з наступним обговоренням, організація дидактичної гри. Усі вони дають змогу змодельовати певні процеси прийняття рішень чи взаємодії учасників та сприяють формуванню певних навичок (умінь) дітей.

Засвоїти складні економічні поняття дітям допомагають казкові персонажі. Вони мають бути частими гостями на заняттях. Справжнім другом та частим супутником малят є допитливий вогник Афлатун, який допомагає діткам опанувати матеріал. Та й самі казки просто незамінні у вихованні таких якостей особистості, як працелюбність, бережливість, практичність. З досвідом прийшло розуміння того, що майже в кожній казці можна знайти «економічний» підтекст.

Фото 3. Привчаємось до праці з Афлатуном

Психолого-дидактичні вимоги до використання методу казки в процесі вивчення економіки [14]

1. Вираження в сюжеті лінії, яка розкриває економічне явище чи закономірність, що аналізується.
2. Відповідність персонажів та їхніх характеристик тим діям і вчинкам, які змальовано в сюжеті.
3. Відповідність подій та окремих елементів сюжету історичному періоду та притаманним йому соціально-економічним відносинам.

4. Наявність позитивних і негативних персонажів, які виконують різнопланові ролі задля уникнення стереотипів: якщо «поганий», то абсолютно поганий; якщо «хороший», то ідеально хороший.
5. Загальний оптимізм описаної події, навіть якщо закінчення казки є поганим.
6. Переплетення в описі деталей реальних і фантастичних. Накладання чарівних елементів на реалістичні.
7. Уникнення оцінних суджень типу «герой хороший, тому що він усіх рятує, усім допомагає, за себе не дбає...», і протиставлень – «персонаж не такий... (наприклад: як усі), тому поганий».

Використання економічних казок у навчально-виховному процесі може здійснюватися за таким алгоритмом:

Перший етап

- Визначення навчальної теми.
- Виявлення доцільності використання економічних казок, наприклад, якщо тема дуже абстрактна або закономірності, що вивчаються, проявляються в реальності тривалий час тощо.
- Визначення мети й завдань роботи з економічними казками.

Другий етап

- Визначення форми роботи й часу для ознайомлення із сюжетом.

Наприклад:

- а) читання на занятті;
- б) читання в повсякденному житті;
- в) інсценізація (10–15 хв)

Третій етап

- Власне ознайомлення із сюжетом казки. Читання або перегляд інсценізації.

Четвертий етап

- Обговорення. Висловлення дітьми власних вражень: що їм сподобалося, що вони зрозуміли, якими вони побачили героїв казки, що було головним.
- Організація бесіди стосовно теми казки: що відбулося за сюжетом; чому це сталося; які умови були головними, які другорядними; як зміниться ситуація зі зміною цих факторів тощо. Постановка запитань є однією з найважливіших складових методу економічної казки. Запитання активізують мислення дітей, дають змогу виявити відповідні закономірності за допомогою аналізу умовних подій, пов'язати казковий сюжет з реальністю сьогодення.

Фото 4. З коробок для подорожей з Афлатуном діти дістають ілюстрації до казок

Цікавим для дітей є завдання самостійно підібрати або скласти казку, яка ілюструє тему. Це також дає змогу виявити рівень розуміння дошкільниками особливостей і закономірностей економічних процесів і явищ.

Поговоримо про нетрадиційну роботу з економічною казкою.

Під час вивчення нових та закріплення пройдених тем доцільно активно використовувати елементи теорії розв'язання винахідницьких задач та метод мозкового штурму.

Нетрадиційна робота з економічною казкою в дошкільному віці є одним із **видів роботи з ТРВЗ**. Нетрадиційно – це означає навчити дітей оригінально, незвично, по своєму не лише сприймати зміст, але і творчо переробляти хід розповіді, вигадувати різні кінцівки, вводити

непередбачувані ситуації, змішувати декілька сюжетів в один, допомагати героям вийти з складної ситуації, розв'язувати економічні завдання, «бачити між рядками» практичну сторону описуваною події (що праця потребує зусиль, приготування їжі – продуктів, будівництво – ресурсів) та ін.

На прикладі казки «Ріпка» давайте спробуємо допомогти героям вийти з складної ситуації.

- Яка складна ситуація у казці «Ріпка»?

По-перше, дідові потрібно вирвати ріпку. Це йому вдається за допомогою родини та інших персонажів. Як наслідок, виникають наступні проблемні ситуації: як донести (транспортувати) ріпку до господи, де її зберігати, як скористатися з такого урожаю?

- Як допомогти вийти з цієї ситуації? (готувати з ріпки їжу, поділитися з сусідами, продати на базарі чи створити музей і показувати як феномен селекції тощо).

При використанні **методу мозкового штурму** пропонуємо використовувати наступні ігри:

Гра «Казкові випадки»

Перший випадок.

Прийшла якимось мачуха додому. А там такий безлад! Обід не готовий, посуд не вимито, город не полито. Попелюшка захворіла й лежить у ліжку. Стала мачуха й думає, *кого ж вилаяти — хвору Попелюшку чи рідну дочку? Хто наведе лад у хаті?*

Другий випадок.

Ведмедиця з казки «Троє ведмедів» продавала на ринку мед. На зароблені гроші вона хотіла купити малини для свого ведмежати. А ведмідь із казки «Маруся і ведмідь» якраз продавав малину, щоб купити Марусі липового меду. Покупців на ринку майже не було, торгівля йшла погано.

Засумували продавці. *Що потрібно зробити, щоб усі в цій ситуації залишилися задоволеними?*

Третій випадок.

Мишенята з казки «Колосок» почали, нарешті, трудитись, але по-різному. Перше мишеня за день зібрало один кошик горіхів, а друге за цей же час — аж два кошики. *Чому так трапилося? Хто з двох заробив більше? Як навчити перше мишеня працювати швидше?*

Гра «Знайди в казці економічний підтекст»

- 1) У яких казках (віршах, прислів'ях) розкрито зміст і значення праці (спеціальності й атрибути їхньої праці)? *«Казка про рибалку і рибку», «Троє поросят», «Пшеничний колосок», «Зимівля звірів», «Попелюшка», «Івасик-Телесик».*
- 2) Твори, що розкривають традиції українського народу й особливості ведення домашнього господарства (планування бюджету, розподіл обов'язків, ставлення до власності тощо) *«Курочка ряба», «Ріпка».*
- 3) Казка братів Грімм, де є потреба в житлі, спілкуванні. *«Бременські музиканти»*
- 4) К. Чуковський. Різновиди потреб, потреба в їжі, відпочинку *«Телефон»*
- 5) Яке оповідання В.Сухомлинського присвячене опису боротьби людини з власними лінощами? *«Ледача подушка».* Отже, працьовитість є основою для успішної економічної діяльності.

На занятті з економічного виховання зі старшими дошкільниками з теми «Потреби тварин» вихователь може запропонувати дітям пригадати казки, у яких йдеться про потреби тварин *«Коза-Дереза», «Рукавичка».*

Основною економічною категорією є праця. Уже з раннього дошкільного віку через колискові, утішки, заклички дитина засвоює зміст слів «праця», «робота», «працювати» тощо. Варто запропонувати дітям пригадати, у яких піснях котика запрошують до різних видів праці: копати

грядку, ловити рибу, топити піч, учитися шити, горох молотити тощо? «Ой, котику, котику», «Ой, ти котику сірий», «Ой був собі коточок», «Ходить кіт по горі» та інших.[18]

На основі економічних казок можна вигадувати **математичні історії**:

- Внучка Мінька вперше вирішила сама сфотографувати окремо бабусю Марушку, діда Андрушку, кицю Варварку. Скільки знімків вона зробить? Де їй взяти гроші на друк фотографій?

- Бабуся розрізала стрічку в трьох місцях. Скільки частин вийшло? Відгадай, для чого потрібні бабусі ці маленькі стрічки.

- Вінні-Пух, Паць, Ослик і Сова збираються на свято до Кролика. У всіх, окрім Паця, є по повітряній кульці. Скільки всього кульок у друзів? Але Пацеві теж дуже хочеться погратися з кольоровою «хмаринкою». І в нього на очі навертаються сльози. Як допомогти Пацеві?

- Катруся зірвала 5 кульбаб, а Сашко — 20 таких самих квіточок. У кого з дітей квітів більше? Катруся зробила Сашкові зауваження: «Не можна рвати так багато кульбаб!» А Сашко відповів: «Я хочу порадувати маму!» Хто з дітей має рацію?

- Дитину захищають мама, тато, бабуся, міліціонер, лікар, Президент. Скільки всього захисників? Кого ти можеш іще до них додати? Чому?

- До берега плывуть двоє каченят і двоє курчат. Хто з них швидше допливе до берега?

Для роботи з економічними казками можна використовувати наступні творчі методи роботи з казкою:

- Знайомі герої в інших ситуаціях;
- Колаж із казок;
- Казка по новому;
- Казки про улюблені іграшки;
- Казки про подорожування;

- Казки про пори року, запахи, звуки;
- Казка за аналогією з відомою казкою;
- Казки з щасливим кінцем;
- Казки з чарівними малюнками;
- Вирішення протиріч в казці;
- Казки від живих крапель і клякс;
- Казка по завуальованих картинках
- Казки від МФО (морфологічного аналізу) та ін.
- Казка від вірша
- Казка від лічилки
- Казка від загадки
- Казка від перетворень
- Казка від дивних історій
- Зміна ситуації в знайомих казках
- Казка про улюблені іграшки
- Казка за комічними малюнками

Лариса Борисівна Фесюкова пропонує свою схему по нетрадиційній роботі з казкою, вона виділяє:

1. Моральний урок.
2. Виховання добрих почуттів.
3. Мовленнєвий розвиток.
4. Розвиток мислення і фантазії.
5. Математичні здібності.
6. Екологічне виховання.
7. Розвиток моторики руки.

Дана схема актуальна і у роботі з економічними казками, проте роботою педагога, у даному випадку, буде спрямовування уваги дітей на соціально-економічні аспекти, які розглядаються у казці відповідно до поставленої мети.

Найбільша цінність казки звичайно в її моралі. А мораль казки – це головна думка, це те, на що націлює вона маленького слухача, які моральні цінності закладає в його душі. Так, дітям варто пояснити, що ощадливість і жадоба, скнарство – це різні речі, що праця викликає повагу, піклування про природу приносить не лише практичну користь, а і моральне задоволення від споглядання її краси.

Фото 5. Праця завжди в повазі

У процесі економічного виховання необхідно звернути увагу на те, щоб під час прийняття рішення на власну користь діти завжди враховували наслідки цієї дії для інших людей. Саме тому дуже важливо сформувати в дошкільників базові морально-економічні якості, що стануть своєрідним фільтром у процесі обирання дітьми відповідних форм економічної поведінки та під час прийняття самостійного рішення. (Цій темі присвячено оповідання В. Сухомлинського «Бо я – людина»).

Працюючи над казкою «Рукавичка», основну думку пропонують розкрити за допомогою прислів'я «Хоч не пишно, та затишно». Комусь затишно але й комусь на шкоду. Ось тут виникає протиріччя. Увага дітей

спрямована на рукавичку та її гостей, всі забули про діда, який залишився без рукавички. Необхідно запропонувати дітям розглянути різні сторони цього випадку. Для кого добре, а для кого погано. Одні діти говорять, що погано для діда, бо в нього рука змерзне, а інші – що це не так погано, бо баба зв'яже нові рукавички.

Успішному розвитку мовлення дітей сприяє використання різноманітних методів та прийомів у роботі з економічною казкою, наприклад:

- придумайте нові назви знайомих казок. (наприклад, казка «Рукавичка» - «Дружня рукавичка», «Новий дім для звірів», «Як дід загубив рукавичку»; «Теремок» - «Дім на заздрись всім», «Як звірі новий дім збудували»)
- введіть частку «не» у зміст казки (« Не ріпка виросла у діда на грядці», а «Дід виростив велику капустину а потім бабуся для всіх героїв зварила смачний борщ»);
- відгадайте назву казки без голосних звуків. (Кз дрз – коза – дреза, клбк – колобок, рквчк – рукавичка, гс- лбд – гуси лебеді) та ін.

Фото 6. Будують малята новий дім звірятам (за казкою «Теремок»)

Економічна казка сприяє розвитку мислення і уяви дошкільників. З цією метою успішно можна використовувати «чарівну паличку», яка спонукає дітей до творчості – діти творять добро, фантазують, визволяють героїв з біди, шукають нові способи вирішення завдань, планують та враховують матеріальну сторону, ресурси.

У системі розвитку мислення та уяви доцільно застосовувати питання проблемного характеру: чому? для чого? яким чином? а якщо?

- «Чи став би успішним Кіт у чоботях, якби хазяїн не дав йому чобіт?»; «Чи витягнув би дід ріпку, якби йому не допомогла мишка?», «Якби пшеничний колосок знайшов не Півник, а мишенята?»

Використання методу аналогії також стане у нагоді в роботі з економічними казками. Наприклад, розглянувши книжку-розфарбовку «Пшеничний колосок», діти згадують казки, в яких ще зустрічаються півник, миші. Чи в інших казках миші такі ж ледачі? Прослухавши казку «Попелюшка», вони називають добрих, працьовитих, красивих героїнь з інших казок, схожих на неї («Мороз Іванович», «Дідова та бабина дочка»). Уникнути шаблонів по відношенню до казкових персонажів дозволяє проведення аналогії між суперечливими героями. Наприклад, Марійка із казки «Троє ведмедів» і казки «Марійка та ведмідь», зайчика із казки «Колобок» та казки «Коза-Дереза».

За кордоном приділяють пильну увагу підготовці підростаючого покоління до життя, праці, до вміння заробляти свої гроші і мати свою справу. Спеціальні економічні програми ставлять своєю метою формувати з дитячих років економічне мислення, поважати людей, що вміють працювати в бізнесі, дітей вчать орієнтуватися в рекламі, правильно, ощадливо, за призначенням витратити кишенькові гроші, не купувати непотрібних речей, не заздрити придбанням однолітків, розраховувати на свої можливості.

Прикладом такої програми є Програма соціальної та фінансової освіти дітей дошкільного віку від 3 до 6 років «Афлатот», яка нині набуває все більшої популярності. За даними психологів, на кордоні дошкільного та шкільного віку відбувається як би змикання зв'язків між двома найважливішими сферами життя – світом людських відносин і предметним оточенням. Один світ опосередковується іншим.

Мета економічного виховання – розкрити дитині навколишній предметний світ як світ духовних і матеріальних цінностей, як частина загальнолюдської культури і в процесі пізнання навчити відповідними формами поведінки. І використання у практиці роботи економічних казок є дієвим засобом для досягнення цієї мети.

Адже розглянувши різні методи і прийоми роботи з економічною казкою ми переконались в тому, що така казка дає безмежний простір для дитячої фантазії та пізнання. А сучасні підходи до розвитку дітей дошкільного віку, спрямовані на інтеграцію різних видів діяльності, забезпечують розвиток у дітей мовлення, пізнавальних та творчих здібностей.

4. СПІВПРАЦЯ З БАТЬКАМИ

Завдання співпраці з батьками – допомогти дошкільнику адаптуватися до сучасної дійсності, стати соціально повноцінною особистістю, правильно розуміти і оцінювати ті явища навколишньої дійсності, які мимоволі вливаються в його життя, формувати економічне мислення.

Безперечним авторитетом для дітей є їхні батьки. Змалку в дітей формується модель поведінки, яку вони приносять із собою в доросле життя. І дуже важливо включити в цю модель добросесність і трудолюбивість, а також закласти підвалини майбутньої звички бути добрим господарем та сім'янином.

Плануючи роботу з батьками, ми щомісяця включаємо в роботу економічне виховання. Працюючи з дітьми за програмою соціальної та фінансової освіти дітей від 3-х до 6-ти років «Афлатот», ми залучаємо батьків до участі в заняттях, що пов'язані з працею членів родини та взаємовідносин у сім'ї.

Так, ми запросили батьків до дитячого садка, вручили їм листівки наступного змісту:

Шановні _____

Зараз ми з дітками вивчаємо різні професії та інструменти, необхідні для цих професій.

Ми запрошуємо Вас на наші заняття в дитячий садок, щоб Ви могли показати дітям, що Ви робите на роботі. Ми вже багато чого дізналися про різні професії і будемо раді, якщо ви допоможете нам дізнатися ще більше.

КОЛИ? Приєднуйтеся до нас _____ .

Ми будемо чекати Вас з нетерпінням у нашій групі!

З повагою Ніна Степанівна і Марія Дмитрівна

До нас завітала Тетяна Григорівна Кравченко – це мама Кавченка Гліба. Вона розповіла дітям про працю бухгалтера.

Фото 7,8. Зустріч з мамою-бухгалтерою

Діти з задоволенням слухали розповідь Тетяни Григорівни. Потім ми разом з дітьми придумали економічну казочку про маму бухгалтера, яка нараховувала зарплату будівельникам, які будували нам чарівний будинок для Афлатунчика.

Після запрошення до нас також завітала мама Камінського Ростика Леся Степанівна. Яка розповіла дітям про мило і крем, які вона виготовляє з екологічно чистих рослинних матеріалів. Потім її співробітники реалізують продукцію через інтернет-магазин «Zulfia».

Фото 9. Зустріч з мамою-підприємцем

Після розповіді про свою роботу, Леся Степанівна разом з дітьми придумала казочку про те як зявилося на світ корисне і красиве мило, яке було зроблене із запашних квітів ромашки та троянди. (див. казку на ст 35) Це мило завітало до нас в садочок (Леся Степанівна подарувала дітям мило) щоб слідкувати за чистотою дитячих ручок та щічок.

Фото 10. Кольорове мило кладемо до скриньки для подорожей з Афлатуном

На наступному занятті з Афлатунчиком діти зліпили з кольорового тіста милко і склали його в чарівні скриньки для подорожі з Афлатунчиком.

Фото 11. Зустріч з мамою-помічником вихователя

Головчук Лариса Вікторівна, мама Головчук Марійки працює у нашому садочку помічником вихователя. Вона також завітала до нас в групу і ознайомила малят з азами своєї нелегкої, але такої потрібної праці. Адже ніхто з діток не задумувався раніше чому в дитячому садочку завжди гарно прибрано та чисто, вимитий посуд, протертий пил, діткам вчасно подається їжа, яку приготували кухарі. Ця зустріч також допомогла дітям дізнатися більше про роботу працівників дошкільного закладу.

Після зустрічі з Ларисою Вікторівною ми з малятами придумали казочку про те, як ніхто не цінував роботу помічника вихователів і вони зникли з садочка, образившись. І в садочку настав безлад. Тоді малюки разом з Афлатунчиком вирушили на пошуки помічників вихователів, і вмовили їх повернутися. (див. казку на ст 36)

Таким чином економічні казки стали якби підсумком зустрічі дітей з батьками, допомогли запам'ятати і зрозуміти суть професій та необхідність праці, як джерела доходу.

Надалі ми плануємо продовжувати співпрацю з батьками і ознайомлювати дітей з професіями їхніх батьків, адже діти з цікавістю сприймають такі форми роботи.

5. ЕКОНОМІЧНІ КАЗКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Казки за авторством вихователя КЗ «ДНЗ № 57 ВМР»
Малогулко Н.С.

Казка від сміття

Мета: Дати дітям поняття про те, що до всього потрібно відноситись економно і винахідливо. Сміття потрібно сортувати, щоб полегшити працю працівників комунальних служб.

Це трапилось в сміттевому баку на якому була позначка «Тверді відходи». На дні баку лежали різні поліетиленові пакети, пляшки, серветки, склянки, старі черевички, шапочки. Та раптом біля пластмасової коробки хтось запищав. Це були банани, огірки, баклажани, помідори інші овочі та фрукти.

- «Ой – ми тут випадково!» - сказали вони.

Наш будинок – це бак із позначкою «Вологі відходи». Хтось помилився, коли нас кидав сюди.

Всім жителям сміттевого баку було сумно лежати. І вирішили вони допомогти «вологим відходам» перебраться у інший бак. Пусті коробки раптом перетворились у великий чарівний літак. Дитячий непотрібний одяг одягнув велику ляльку, яка перетворилась на пілота.

- Всі овочі та фрукти, які лежали в сміттевому баку з позначкою «Тверді відходи», швидко завантажили чарівний літак, який полетів до іншої країни, до сміттевого баку з позначкою: «Вологі відходи».

Всі «Вологі відходи» радо зустрічали своїх друзів. Овочі та фрукти щойно прилетіли на чарівному літаку.

Затання до дітей:

- Що потрібно викидати у сміттевий бак з позначкою «Тверді відходи» та з позначкою «Вологі відходи»?

- Чи можна з коробочок виготовити літак?

- Чи можна зі старого одягу пошити одяг для ляльок?

Казка із сімейного життя

Мета: знайомити дітей з економією сімейного бюджету. Не витратити кошти на зайві товари. Дати поняття про банківський рахунок і конкуренцію. Виховувати бережливе ставлення до коштів.

Жила-була на світі дівчинка Наталочка, яка дуже любила багато іграшок. В неї було стільки іграшок, що вона ними не гралася. Вона їх поклала в коробочки і чекала, що б їй кожен день купували нову іграшку.

І вирішили іграшки, які сумували в коробочках, провчити цю дівчинку. Вони заблокували рахунок у банку, де Наталочкина мама знімала кошти.

Одного дня Наталочка прийшла на кухню, щоб повечеряти, та вечері на столі не було.

«Де моя вечеря?», запитала вона маму. Мама відповіла, що в банку немає грошей і продукти немає за що купити. Всі гроші були потрачені на іграшки. Засумувала Наталочка і вирішила, що більше не буде вимагати від батьків, щоб купували їй нові іграшки. Вона буде гратися тими іграшками, які лежать в неї в коробочці.

Запитання до дітей:

- Чому Наталочка не гралася всіма іграшками?
- Чому мама не приготувала вечерю Наталочці?
- Як іграшки провчили Наталочку?

Як Афлатун допоміг краплинкам

Мета: знайомити дітей з поняттям насосна станція, водопровід.
Виховувати бережливе ставлення до води та електроенергії.

Матеріал: лялька Афлатун, сюжетні картинки із зображенням насосної станції і використання води в побуті.

Одного разу Афлатунчик завітав до неслухняного хлопчика Матвійка. Мама називала його: «Матвійко-забудько». Він часто забував вимкати воду в крані, світло в кімнаті, зачиняти двері і навіть забував зав'язувати шнурки на своїх черевичках.

Трапилось так, що Матвійко помив руки, а водичку не вимкнув. В крані жили-були маленькі краплинки водички, які невтомно працювали. «Перекрий кран, дай нам перепочити . Матвійку», -просили краплинки. Проте хлопчик не чув їх і пішов гратися.

Афлатунчик почув, що краплинки просять про допомогу і вирішив їм допомогти. Він вимкнув кран і полетів разом з краплинками до насосної станції, де подавали воду до будинку Матвійка. Після прохання Афлатунчика, насосна станція припинила подачу води до будинку.

Прийшов Матвійко після прогулянки і хотів помити руки, а водички немає. Хотів зварити суп, а водички немає. «Без води і ні туди, і ні сюди!» І звернувся він до краплинок, що жили у водопроводі: «Пробачте мене краплинки і ти Афлатунчику. Я тепер буду берегти водичку, електроенергію, тепло в домі».

Запитання до дітей:

- Чому хлопчика називали «Матвійко-забудько»?
- Що означає прислів'я «Без води і ні туди, і ні сюди!»?
- Які висновки зробив хлопчик?

Казка від прислів'я

«Разом ми сила»

Мета: знайомити дітей з поділом праці для досягнення результату. Виховувати бережливе та економне ставлення до продуктів своєї праці.

Матеріал: сюжетні картинки героїв казки «Геремок».

Зайчик-побігайчик із казки «Геремок» посіяв навесні моркву і посадив капусту.

Восени він вирішив зібрати урожай. Потрібно було викопати моркву, зрізати капусту, а потім перевезти овочі у погріб. Вже була пізня осінь і потрібно було справитись до перших заморозків. Бачить зайчик, що він не впорається, важко йому. І згадав про своїх друзів. Зв'язався він з ними по мобільному лісовому телефону.

На той час вовчик працював на вантажному автомобілі, водієм у лісовій автоколоні. Лисичка та ведмедик сіли до нього в авто і швидко примчали до зайчика.

Друзі працювали злагоджено: зайчик зрізав капусту і клав її в кошики, лисичка викопувала моркву, відділяла гичку від корінчиків. Ведмедик носив кошики з капустою і морквою і завантажував в автомобіль. Вовчик перевозив овочі до погребя і розвантажував їх.

Друзі швидко справились з роботою. Цю роботу яку виконали за один день, зайчик виконав би за тиждень.

Не даремно кажуть «Разом ми сила!»

Запитання до дітей:

- Чому зайчик звернувся за допомогою?
- Хто йому допоміг зібрати урожай?
- Що означає поговорка «Разом ми сила»?

Економічна казка

«Квіткове милко»

Мета: Ознайомити дітей з поняттям: співпраця, посередник, інтернет-магазин.

Матеріал: мило різних кольорів, предметні картинки з зображенням квітів.

Жило-було на світі маленьке мило, яке не мало кольору. Вийшло мило одного разу погуляти на луг. Бачить воно, що луг вкритий різнокольоровими пахучими квітами. Між квітами літали бджілки і збирали пилок.

І захотіло милко стати кольоровим, запашним. Чарівна бджілка-трудівниця запропонувала милку співпрацю. Ти милко будеш працювати у дитячому садку –мити діткам ручки і личко, а я буду тобі приносити запашний пилок з квітів.

Після цієї розмови присвоїли милку звання: «Екологічно чисте квіткове мило, яке мало колір лугових квітів». Так вони й далі співпрацюють: квіти, бджілка-трудівниця, милко в дитячому садку.

Леся Степанівна, Ростикова мама, є посередником між бджілкою-трудівничкою і милком в дитячому садку. Тобто вона продає через інтернет-магазин мило, яке потрапляє до дитячого садка.

Запитання до дітей:

- Кого зустріло милко на лузі?
- Що запропонувала бджілка-трудівниця милку?
- Хто такий посередник та яка його роль в русі товару від виробника до споживача?

Економічна казка

«Як помічники вихователів зникли...»

Мета: Знайомити дітей, що кожна праця корисна і потрібна всім. Виховувати повагу до праці людей, які працюють в дитячому садку.

Матеріал: іграшкові зайчата, сюжетні картинки із зображенням дітей у дитячому садочку.

Жили-були в чарівному лісі зайченята. Вони відвідували лісовий садочок «Дружна сімейка». Зайчик Сергійко не хотів їсти суп та розливав компот на стіл. Зайчик Василько заходив у брудному взутті у групову кімнату. Неслухняні були зайченята, таких зайчат було по 2, 3 в кожній групі. Не поважали зайчата працю помічників вихователів.

За неслухняними малюками спостерігали «Супер-крила» і вирішили забрати помічників вихователів від неслухняних зайчат. Вони полетіли на відпочинок на Карибські острови.

Прийшли на наступний день в садочок зайченята, а помічників вихователів немає. Помили ручки, а витерти немає чим, рушничків немає. Сіли зайчата на сніданок, а їжу ніхто не приніс. Брудно у кімнатах, ніхто не прибирає. Ніхто не розстеляє ліжечок, а зайчата хочуть спати.

Сумно стало зайчатам без помічників вихователів і вирішили передати зайченята по електронній пошті послання «Супер-крилам»: «Дуже просимо вас повернути помічників вихователів. Пробачте будь ласка нас. Ми більше смітити не будемо. Ваша праця важлива і дуже потрібна нам».

«Супер-крила» швидко повернули нам помічників вихователів.

Запитання до дітей:

- Якими були зайченятко Сергійко і Василько?
- Як провчили малюків-зайчат «Супер-крила»?
- Чому праця помічників вихователів дуже потрібна нам?

ЕКОНОМІЧНІ КАЗКИ УЧНІВ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ «СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА №13» ДНІПРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Казка «Бережи Воду»

Жили були четверо друзів. Вони завжди були нерозлучні. Старшу звали Земля, молодшого Повітря, третього Вогонь, ну а саму молодшеньку звали Вода. Але якось раз вогонь посварився з бідною Водою і сказав їй, що від неї немає толку. Образилася тоді Вода і вирішила піти куди-небудь де її не знайдуть.

Вода вирішила погуляти в світі людей. Бреде собі Водичка по вулицях, а на зустріч їй хлопчик йде, побачив воду хлопчик злякався і втік. Йде далі Вода, а на зустріч їй маленька дівчинка, але дівчинка не злякалася Воду, а навіть навпаки Вода їй здалася дуже милою. Водичка розповіла дівчинці про свою історію як одного разу її Вогонь образив. Але дівчинка одразу ж спробувала заспокоїти Воду, і пояснила їй, що вона важлива як і всі її друзі. Зраділа Вода, подякувала дівчинці і вирішила, що більше не буде ображатися на слова інших, адже хтось може ненавмисно образити.

Бігун Вікторія

Казка «Вода і світло»

Одного разу Сашко грався і почув що у сусідній кімнаті йде суперечка. Зайшовши до кімнати побачив двох створінь, які не могли прийти до єдиної відповіді.

– Я важливіша! – промовила Богиня світла.

– Ні, не ти, а я, – відповіла Королева води.

– Та, ти помиляєшся, – сказала Богиня світла.

Сашко здогадався, що суперечка йде між Королевою води та Богинею світла. І вирішив вмішатися у їхню розмову.

– Ви, мене пробачте, але в чому справа? Невже не можна якось домовитися між собою? – промовив хлопчик.

– Так, ти правий, але не зовсім, – сказала Богиня світла.

– А чому, це? – спитав Сашко.

– Відгадай? Для чого світло потрібно людям? – промовила Королева води. – Адже завдяки мені з'являєшся у домівках людей, на заводах.

– А ти чим корисна вода? – промовила Богиня світла.

– Стоп, стоп! Так, ви ні до чого не домовитися. Ви разом потрібні людям і без вас ми не зможемо жити. Вода насичує землю, живі організми, світло ж виконує не більш важливу роль. Ще в дитячому садочку нас вчать економити воду та світло, бо їх запаси не вічні.

– Дякуємо, тобі хлопчику, що ти нас помирив, – відповіла Королева води.

Патріціо Єлизавета

Казка про Економчика

На фабриці добрий майстер виготовляв різні іграшки. Собачок і котиків створював зі штучного хутра і тканини, ляльок – із пластмаси. На виготовлення іграшок він витратив багато дорогих матеріалів тому продавали іграшки в магазині за високу ціну. Через це не всі батьки могли купити ці іграшки для своїх дітей.

Одного дня Майстер зібрав усі непотрібні залишки тканин, хутра і пластмаси – і зробив із них незвичайну іграшку. Цей спосіб був економний, адже Майстер не використав жодного дорогого матеріалу. Цю іграшку назвали Економчиком.

Майстер був задоволений, але стомлений – і пішов відпочивати. А Економчик залишився сидіти на робочому столі. Опівночі місячне сяйво освітло його і він ожив. Вирішив Економчик піти світом і навчити всіх людей бути економними, розповідаючи їм, для чого це необхідно. Він був веселий, чемний і добрий, тому знайшов серед людей багато друзів.

Казка «Бережи світло!»

Жив був Зайчик і в нього було три друга: Бобер, Білочка та їжак. Одного разу друзі зібралися біля будинку Зайчика і вирішили піти по гриби. Коли відійшли від хатинки Білочка обернулася і побачила, що Зайчик не вимкнув світло.

Зайчику, – сказала Білочка, – а чому, це ти не вимкнув світло?

Та нехай горить, ми ж повернемося швидко, – відповів Зайчик.

І звірята пішли. Пройшло чи багато часу. З повними кошиками грибів та ягід, зморені друзі повертались додому. Повернувшись до будинку Зайчика звірята побачили, що світло вимкнуте і на дверях щось висить. Підійшовши ближче побачили повідомлення про відключення світла і велику суму штрафу. Зайчик почервонів від сорому, а друзі довго про щось домовлялись.

Знаєш, Зайчику, вихід з цього положення є, але ти повинен зрозуміти, що необхідно бережно ставиться до навколишнього середовища, – сказав їжачок. – Нічого даремно не дається, за все треба платити.

Ми можемо тобі допомогти, але ти тільки повинен нам пообіцяти що будеш економно використовувати дари природи, – промовив Бобер. – У мене в річці водиться велика кількість риби, то її можна ловити і продавати.

Вранці наступного дня Зайчик взяв вудочку, відерце та пішов вудити рибу. Улову він був дуже радий. Відніс на базар, продавши рибу отримав велику суму лісових гривень. І так кожного дня ходив на рибалку та на базар, поки не накопив потрібну суму. Заплативши штраф, повертаючись додому Зайчик всім розповів про свій негарний вчинок і порадив бережно ставиться до дарів природи і марно не витратити їх.

Педосенко Сергій

Казка «Пригоди маленької лампочки»

Жила собі маленька лампочка і була вона дуже допитлива. Одного разу захотілося лампочці дізнатися, скільки вона випускає енергії. Викрутилась вона із патрона і пішла. Йде вона і раптом бачить на щиту, що вона витрачає дуже багато енергії і дуже здивувалась.

Пішла вона шукати свою подружку – енергозберігаючу лампу. Ось зустріла вона свою подружку, тай каже: «Люба, заміни мене, будь ласка, бо я дуже багато втрачаю енергії».

Подружка відповіла їй: «Гаразд, я заміню тебе. А куди ж ти підеш?» – «Я піду буду мандрувати по світу. І приносити людям радість».

Шевченко Марія

Казка «Бережи електроенергію»

Жили по-сусідству дві найкращі подруги - Іринка і Галя. Галя, виходячи з будинку завжди вимикала світло і воду, які їй були не потрібні. А Іринка про це ніколи не замислювалась і не робила. Світло завжди було включене у всьому домі.

Одного разу Іринка прокинулась вранці від холоду. Вона встала і пішла дізнатися, що сталося, хотіла включити світло, але його не було, пішла до батареї, але опалення не було. Ірина подумала, що світло і опалення відключили через аварію. Дівчинка сіла на диван і подумала про себе: «Можна зігрітися від гарячого чаю і включити газ, щоб стало тепліше». Іра схопилася і пішла на кухню, щоб поставити чайник, але води в кранах теж не було! Коли вона захотіла включити газ, то з'ясувалося, що і газу теж немає. Вона в паніці побігла до своєї подруги. Вийшовши на вулицю, вона була здивована від побаченого. На вулиці було темно, дерев немає, одні пеньки, трави теж немає, пташки теж не співають, а люди і тварини стоять як статуї – світ повністю зупинився. Іра і паніці повернулася до дому, залізла під ковдру і стала плакати. Але раптом почула знайомий голос: «Іра, вставай, що з тобою, чому ти плачеш»? Це була Галя, і вона будила Іру.

Іра дуже зраділа побачивши Галю. Вона включила світло, воду і пішла до вікна і побачила, що діти грають, птахи співають, а трава і дерева зелені.

Коли Іра розповіла Галі свій сон, то стало зрозуміло, чого злякалася Іринка. Галя пояснила ш, що так може статися, якщо усі люди не замисляться про своє ставлення до енергії і ресурсів. Іра дала слово: «Я завжди вимикатиму світло і воду, коли вони не потрібні і економити газ і тепло». Відтоді, Іра своє слово не порушувала, і таких страшних снів не бачила!

Баллієт Софія

Казка «Енергозбереження»

В одному місті жили собі Ваня и Катя, одного разу вони грались и побачили, що кудись зникло, світло, вода, газ, а замість чистого повітря, сморід, у якому дихати було важко. Тоді Ваня и Катя відправились шукати рятування для свого міста. Подолавши довгий шлях, нарешті вони найшли казковий ліс, де жив великий цар Добросвіт. Тільки він міг допомогти!

Тоді діти почали говорити з ним:

– Добрий день Великий Добросвіт! Ми прийшли до тебе дізнатися куди зникли електроенергія та чисте повітря у нашому місті?

– Добре, я розповім вам таємницю, але для цього я хочу запитати тебе Ваню – що ти забув зробити вчора перед тим, як побіг грати у футбол?

– Еее... Я помив руки, але здається, я забув виключити воду.

– Ось, ось ...Ти забув закрити воду, а поки тебе не було, з'явився злодій, якого звали Водохлюб та випив всю воду.

– Ой ... мені так соромно, що я часто залишаю кран відкритим.

– А куди зникла електроенергія? – спитала Катя.

– Катя, тепер ти згадай, що ти забула зробити вчора перед тим, як пішла гуляти?

– Я? Я закрила кран з водою!

– Ні, ти забула, щось інше?

– Так, згадала! Я забула вимкнути світло на кухні.

– Ось, ось.. Ти забула вимкнути світло на кухні. А поки тебе не було з'явився другий злодій, якого звали Енергоглот и проковтнув всю електроенергію!

– Оце так.. Я навіть не знала!

– А, що трапилось с повітрям? – спитали діти.

– Е, є ще багато інших людей, які допомогли випустити з темниці злодія, якого звали Повітряглот.

– Ну, що ж тепер робити? Як спасти наше місто?

– Треба бути уважнішими і все буде гаразд!

Відправились діти додому і з'явилося свіже повітря, та діти більше так не робили і до них більше не повертались злодії Водохлюб, Енергоглот, Повітряглот.

Вітка Олена

Казка «Фея Світла»

У одному місті жила дівчинка Наталка і хлопчик Василько. Вони були як дві краплі води, охайні, трудолюбиві, дружні. От тільки Наталка не берегла електроенергію.

Одного літнього ранку Наталка і Василько вийшли погуляти, але Наталка забула вимкнути світло. Діти вирішили пограти у схованки. Наталочка швидко сховалася у підвалі будинку. Їй не було лячно, бо там було світло. Але раптом світло згасло. Дівчинка налякалась, не могла вийти, бо нічого не бачила. І тут перед нею з'явилася Фея, яка допомогла дівчинці вийти з підвалу і сказала:

– Ти повинна берегти електроенергію, бо інакше ти можеш потрапити у таку халепу будь-коли.

Добре, – відповіла Наталка, і побігла до Василька.

Хлопчик запитав, що сталося. Наталка усе розповіла і сказала Ти ніколи не потрапиш у таку халепу, бо ти бережеш електроенергію.

Берьозкіна Марія

Казка «Як треба берегти воду»

В одному царстві жило-було Красиве озеро. У ньому було багато риби люди приходили до нього. Вони милувалися красою озера, інші купалися у його водах, треті ловили рибу.

Але трапилося так, що кожен, хто приходив до нього у гості, залишив там багато сміття.

Образилося озеро на людей і сховало усю рибу, а само покритися густим баговинням. Прийшли вранці люди до озера і заплакали. Не було ні риби, ні чистої води. Забігали вони, стали просити пробачення у озера, стали дбати про нього.

Пробачило озеро людей, випустило рибу, очистило свої води. І стали люди жити з ним у мирі.

Чебан Іван

Казка «Як пташки навчалися економити світло і електроенергію»

Жили-були пташки, які не економили світло. Вони дуже любили взимку в дуслі вмикати обігрівач. Він брав дуже багато електроенергії.

Одного разу їм прийшов рахунок за використану електрику. Мама пташка повинна була заплатити дуже багато грошей. Вона розповіла пташеняттям, як треба економити світло і електроенергію, вмикати обігрівач тільки тоді, коли прилітаєте до дому, постійно ввімкнений він бути не повинен.

Мама пташка віддала усі свої гроші за електроенергію і своїм дітям вона цілий місяць не купувала льодяників, бо на них не було грошей.

З тих пір пташки навчилися економити електроенергію та світло.

Герасимова Софія

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Наказ щодо впровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку // «Дошкільне виховання», № 3, 2016 р. – С.3-8
2. Богуш А.М. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) авт. кол-в; Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Матовець М.А., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якіменко Л.Ю. - Київ 2012 р. с. 4-30.
3. Методичне забезпечення Базового компонента дошкільної освіти: Наук.-метод. посібник // Вихователь-методист дошкільного закладу. Спецвипуск – К.: МЦФЕРР, 2012. – с.33-60
4. Програма виховання і навчання дітей від трьох до семи років «Дитина».
5. Парціальна програма «Економічна освіта змалку» / Дошкільний начальний заклад (ясла-садок) «Золота рибка» № 13 м. Енергодар
6. Програма соціально-фінансової освіти дітей 3-6 років «Афлатот» . – Вінниця, ММК ДО ВМР. – 128с.
7. Курак Є.А. "Економічне виховання дошкільників. Орієнтовна програма перспективного планування, комплекти занять" .
8. Бойко Б. В. Добрий день, шановна свинко!: Книга вихованої дитини / Худож. О. Родіна – К.: Країна Мрій, 2006. – 48 с.
9. Гариш Н. Художнє слово і дитяче мовлення. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.
10. Грама Н. "Економічне виховання особистості дитини дошкільника". Розвиток особистості дитини дошкільного віку в різних видах діяльності; моногр. А.М. Богун, Н.Г. Грама, Н.І. Луцан та ін. - Одеса: Впр. Бакаєв В.В., 2013 - 236 с.
11. Григор'єва Н.. Загадки для дітей. <http://abetka.ukrlife.org/index.html>

12. Грінченко Б.Д. Казки: Для дітей молодшого шкільного віку. – К.: Веселка, 1990. – 74 с.
13. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навч. посібник / Упоряд. Богуш А.М. – Частина I та II. – К.: Видав. Дім “Слово”, 2005. – 720 с.
14. Економічні казки / <http://www.dnz-sonchko.net.ua>
15. Запорожец А.В. Избранные педагогические труды: В 2 т. / Под ред. В.В. Давыдова, В.П. Зинченко. – М.: Педагогика, 1986. – Т.1. – 320 с.
16. Казки дітей про енергозбереження / <http://sch13.dnepredu.com>
17. Мої улюблені вірші / Уклад.: В.І. Паранова. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 320 с.
18. Сазонова А.В. Художнє слово як засіб економічного виховання дошкільників. //Літературне місто - Онлайн-бібліотека української літератури. Освітній онлайн-ресурс. <http://litmisto.org.ua>
19. Соціальна та фінансова освіта дітей дошкільного віку. // Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком №17-18, 2016р. – С 56-98
20. Сулімова С., Сокиринська Н. Соціально-фінансова освіта: успішний досвід // «Дошкільне виховання», № 4, 2016 р. – С.9-11
21. Турчина Ю. Вірші для дошкільників. <http://www.abetka-logopedka.org>.
22. Українські прислів'я та приказки від “А” до “Я”. Освітній ресурс ТЕКА.ks.ua Для вчителя і учня/ Прислів'я та приказки – С. 105-161
23. Як працювати з економічними казками / Irinameschanin.webnode.com.ua

Додаток 1

**КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ З СОЦІАЛЬНО-ФІНАНСОВОЇ ОСВІТИ ІЗ
ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОНОМІЧНИХ КАЗОК**

**Конспект авторського заняття вихователя
КЗ «ДНЗ № 57 ВМР» Малогулко Н.С. на тему:
«Казка про чарівні лампочки»**

Програмовий зміст: закріпити основні кольори, учити дітей утворювати способом змішування інші кольори і відтінки. Використовувати метод Л.Б. Фесюкової «Кольорові казки». Знайомити дітей з поняттям: економія електроенергії.

Розвивати мислення, увагу, мовленнєву культуру.

Матеріал: мольберт, фарби 4-х кольорів, лампочки: звичайна та енергозберігаюча.

Хід заняття

Вихователь запрошує дітей разом з Афлатунчиком послухати казку.

Вихователь. Жили – були в одній казковій країні кольорові лампочки.

– А що це таке – лампочки?

Афлатун. Це такі прилади, від яких освітлюється приміщення.

– Червона лампочка жила в червоному палаці (*На мольберті малюємо червону лампочку*), і в ньому все було... якого кольору?

Поряд стояв палац синьої лампочки, у ньому все було ... якого кольору? А трохи далі стояв палац зеленої лампочки, у якому все було ... яке? А поряд з ним стояв палац, де жила жовта лампочка.

Лампочки, як і всі діти, любили ходити одна до одної в гості, і от що в них вийшло. Якось одного разу пішла червона лампочка в гості до жовтої (набираємо червоного кольору і переносимо до жовтого кольору). Подивіться, ми отримали жовто – гарячий колір лампочки.

Вихователь. А якого кольору Афлатунчик, діти? (*Жовтого*).

– А тепер я вам розповім ще одну казку, яка називається «Пригоди маленької жовтої лампочки, яка схожа на Афлатунчика»

Жила собі маленька жовта лампочка і була вона дуже допитлива, все їй було цікаво, все вона хотіла знати. Одного разу захотілося лампочці дізнатися, скільки вона випускає енергії. Викрутилась вона із «патрона» і пішла дізнаватися.

Йде вона і раптом бачить на щитку, що енергії вона витрачає дуже багато!

Вирішила лампочка знайти свою подругу – енергозберігаючу лампочку, яка була зеленого кольору. Зустріла вона свою зелену подругу, тай попросила: «Люба моя подруга, заміни мене, будь ласка, бо я дуже багато витрачаю енергії».

– «Гаразд, я заміню тебе» – відповіла зелена лампочка. – «А куди ж ти підеш?»

– «Я буду мандрувати по світу і рекламувати свою подругу, тебе зелена лампочко, або піду на фабрику для осучаснення.

Діти малюють лампочки, змішують кольори. Малюють: жовті, червоні, жовто-гарачі, сині і зелені лампочки. Потім кладуть свої малюнки у скриньки з Афлатуном.

Конспект авторського заняття вихователя
КЗ «ДНЗ № 57 ВМР» Малогулко Н.С. на тему:
Казка «Колобок на новий лад»
 (з використанням методики Л. Б. Фесюкової)

Програмовий зміст: учити дітей по новому сприймати знайомий сюжет казки «Колобок». Виховувати ощадливість до використання продуктів харчування; позитивне відношення до героїв казки з новими якостями.

Матеріал: настільний театр «Колобок»; продукти, які необхідні для випікання колобка; лялька Афлатун.

Хід заняття

Діти разом з Афлатуном слухають казку «Колобок».

Вихователь. Тільки казка у нас сьогодні незвичайна. Давайте, діти разом з Афлатунчиком зробимо так, щоб Колобок залишився на радість дідові і бабі.

Спочатку пригадаймо з чого можна спекти колобка?

(Діти називають продукти, які необхідні для використання)

Вихователь. Давайте використаємо для замісу тіста половину продуктів: половину борошна, не два, а одне яєчко, молока замість 2-х склянок, візьмемо одну. А з тієї другої половини продуктів, спечемо пиріг.

З такої кількості продуктів у нас вийде Колобок менший, йому буде легше котитися по доріжці і він не зможе вискочити на носик лисичці.

Згадайте казку, в ній було написано, що дідусь і бабуся були бідними, тому їм потрібно було економно використовувати продукти харчування.

Вихователь. А тепер продовжимо казку: Коли, Колобок зустрів лисичку, вона його не помітила, такій він був маленький.

– Ось, бачите, завдяки економії продуктів, колобок залишився живий.

Поблукавши по лісу, колобок повернувся до дідуся і бабусі.

Пропонуємо дітям намалювати колобка і покласти малюнки до скриньки Афлатуна.

Підсумок.

Вихователь.

- З чого спекли Колобка?
- Як ми допомогли Колобку залишитись живим?
- З ким зустрівся Колобок у лісі?

Конспект авторського заняття вихователя КЗ «ДНЗ № 57 ВМР» Малогулко Н.С. на тему: Казка «Про рятувальні ситуації»

Мета: використовуючи метод рятувальної ситуації, довести до відома дітей, як потрібно поводитися на водоймах в зимовий і літній періоди.

Виховувати бережливе ставлення до води.

Матеріал: лялька Афлатун; предметні картинки; матеріал до дидактичної гри «Що погано, що добре?»

Хід заняття

Вихователь. Коли Афлатун летів до нас, він зустрів Зайчика. Зайчик розказав ясторію, яка трапилась з ним. Він ловив рибу на річці і провалився під лід і почав тонути.

– Діти, а хто врятував зайчика?

(Діти пропонують свої варіанти. Афлатун пропонує свій)

Афлатун. Разом з Зайчиком рибу ловили його друзі. Тільки вони були близько біля берега, а Зайчик далеко зайшов і зробив ополонку.

– Коли він провалився в воду його врятували друзі: Вовчик і Лисичка. Вони кинули йому довгу гілку, яку знайшли на березі річки. *(Можливі і інші варіанти)*

Вихователь. Іноді, малята, вода нам шкодить, але потрібно вміло поводитись на водоймах і берегти своє життя і здоро'я.

Дидактична гра «Що погано, що добре?»

Предметні картинки із зображенням використання води в різних ситуаціях: користь і шкода для людей. Наприклад: дитина умивається кухар готує їжу, поливають квіти тощо; повинь, людина тоне в річці тощо.

Вихователь пропонує ще одну казку «Як берегти воду»:

– В одному царстві було Красиве озеро, а у було багато риби. Люди приходили до озера, милувались його красою відпочивали на березі, дехто купався в його водах, дехто ловив рибу.

Але трапилось так, що кожен, хто приходив до озера в гості, залишав на березі багато сміття.

Образилось Озеро на людей і сховало всю рибу, а саме покрилось густим баговинням. Прийшли вранці люди до озера і залякли. Не було чистої сріблястої води, не було риби. Забігали люди по бережку, стали просити пробачення у Озера, прибирати сміття на березі.

Пробачило Озеро людей, випустило рибу, очистило свої води і засяяла вода, почали плескались риби в його срібних водах.

Стали люди і Озеро дружити і жити в мирі, дбати про нього. І Озеро дарувало їм відпочинок, красу, рибку.

Підсумок.

Вихователь. Чому образилось Озеро на людей?

– Як слід поводитись на водоймах?

**Конспект авторського заняття вихователя
КЗ «ДНЗ № 57 ВМР» Малогулко Н.С. на тему:
«Казка про цікаву подорож»
(з використанням методики Л. Б. Фесюкової)**

Програмовий зміст: учити дітей обігравати предмети, перед розширенням сюжету – подорожі.

Розвивати почуття взаємодопомоги і підтримки казкових героїв.

Виховувати бережливе ставлення до електроенергії за сюжетом казки «Фея світла».

Матеріал: намальована велика повітряна куля на аркуші паперу; картинки із зображенням необхідних речей для подорожей; лялька Афлатун.

Хід заняття

Вихователь. Афлатун запрошує нас, діти, до подорож на повітряній кулі.

(Показую зображення повітряної кулі).

– Ми вирушимо в цікаву подорож на зустріч із зірками, які є сестричками Афлатунчика.

– Що необхідно взяти з собою для подорожі до зірок?

Діти вибирають необхідні речі для подорожі.

Звучить «космічна» музика, діти за допомогою пластичного етюдю «Подорож до зірок» уявно потрапляють до «космічного простору».

З'являється Фея Світла (казковий герой). Вона вітається з дітьми і розповідає казку про себе.

Фея. В одному місті жили дівчинка Наталочка і хлопчик Василько. Вони були, як дві краплі води: охайні, трудолюбиві, дружні. От тільки Наталка не берегла електроенергію.

Одного літнього ранку Наталка і Василько вийшли погуляти, але Наталя забула, як завжди, вимкнути світло. Діти вирішили пограти у схованки. Дівчинка сховалась у підвалі будинку. Їй не було лячно, адже там було світло. Та раптом світло згасло і Наталочка злякалась, не могла вийти, бо нічого не бачила. І тут перед нею з'явилась Фея, яка допомогла Наталочці вийти з підвалу і сказала:

– Ти повинна берегти електроенергію, бо інакше ти можеш потрапити у таку халепу будь – коли.

«Добре», – відповіла дівчинка і прибігла до Василька.

Хлопчик запитав: «Що трапилось?». Наталка все розповіла і сказала: «Ти ніколи не потрапиш у таку халепу, бо ти бережеш електроенергію».

Фея. Ви зрозуміли, діти, чому потрібно берегти електроенергію?

Дидактична гра «Підбери необхідний прилад»

(Побутові прилади, які працюють на електроенергії)

Фея прощається з дітьми. Діти «повертаються» на свою планету разом з Афлатунчиком.

Пластичний етюд: надуваємо щічки, піднімаємо руки вгору, плавно опускаємо до низу, присідаємо. Видихаємо повітря. Полетіли, плавно махаючи руками вгору – вниз.

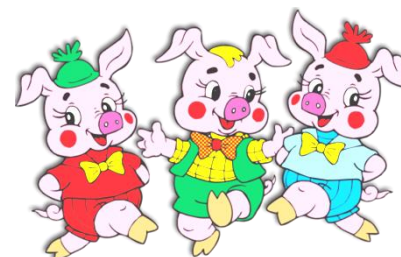
ЕКОНОМІЧНИЙ ЛАНЦЮЖОК В ЖИТТІ КАЗКОВИХ ГЕРОЇВ НА ПРИКЛАДІ КАЗКИ «ТРОЄ ПОРОСЯТ» (II-га молодша група)

Мета: Дати дітям уявлення про первинні економічні потреби, зокрема у житті, про вибір житла.

Вчити висловлювати свою думку і аналізувати ситуацію.

Знайомити дітей з професією будівельника. Дати елементарні уявлення про роботу батьків, її зміст та значення для родини.

Впроваджувати в роботу з дітьми програму «Афлатот».

Авторське заняття на тему: «Як поросята житло будували»

Програмовий зміст: дати дітям уявлення про первинні економічні потреби, зокрема в житлі; про ресурси і проблему вибору (вибір житла).

Вчити висловлювати свої думки і аналізувати ситуацію.

Знайомити дітей з професією будівельника. Дати елементарні уявлення про роботу батьків, її зміст та значення для родини.

Продовжувати знайомити дітей з різними видами театрів (зокрема магнітний), впроваджуючи в роботу з дітьми програми «Афлатот» та казкового героя Афлатуна.

Розвивати конструктивні здібності з різних видів конструктора, використовуючи схеми для конструювання.

Розширювати та збагачувати досвід дітей у сенсорно-пізнавальній діяльності.

Матеріал: герої казки «Троє поросят», для показу магнітного театру; «Афлатунчик» – казковий вогник (м'яка іграшка); іграшкові інструменти для будівництва (молоток, рубанок, пила); зразки: каміння, глина, пісок, хмиз, листя; коробочки для подорожей з Афлатуном з фотографіями праці дорослих членів сім'ї (мама, тата); схеми для конструювання, конструктивний матеріал: лічильні палички, дерев'яний конструктор, плоскі геометричні фігури, кубики Нікітіна.

Попередня робота:

– Проведення занять – подорожей по програмі «Афлатот» разом з чарівним вогником Афлатунчиком: «Я і моя сім'я щасливі разом», «Поняття – праця».

- Розучування віршів про знаряддя праці, про професії пов'язані з будівництвом.
- Конструювання із будівельного матеріалу (дерев'яний конструктор).

Хід заняття

З-за ширми з'являється Афлатун. Він вітається з дітьми. Співає пісню:

– Афлатун, Афлатун,
Яскраво сяю всім –
Цікавий світ дарую всім,
– Дорослим і малим!
Афлатун, Афлатун,
Друзи зі мною ти.
Так хочу, щоб засяяли
Знаннями й ми усі.

Вихователь. Сьогодні малята, ми вирушимо у казку. Сідайте зручно і слухайте казку.

Вихователь *демонструє магнітний театр і читає казку:*

Жили – були в лісі троє поросят – звали їх: Ніф-Ні, Нуф-Нуф, Наф-Наф.

Діти співають пісеньку по поросят:

Поросятка ми смішні!

Ми веселі, заводні.
Наші хвостики стирчать гачком,
Наші рильця – п'ятачком!

Ціле літо поросятка бігали по лісу, гралися, купалися в калюжах.

Ось одного осіннього дня, Наф-Наф запропонував братам братися за будівництво будиночка, адже вже скоро прийде зима. Але його братам не хотілося залишати свої веселі розваги, а тим більше, братися за важку роботу. Тому вони нашвидкуруч збудували свої будиночки: Ніф-Ніф – з листя (*соломи*), Нуф-Нуф – з хмизу.

(Вихователь демонструє відповідні ілюстрації)

А Наф-Наф вирішив братись за справжнє будівництво. Він вирішив збудувати собі будиночок з каміння. Він буде міцний, не страшні йому ні дощ, ні сніг, ні вогонь, а це дуже важливо. Такому будинку і хижі звірі не страшні.

А щоб в оселі було тепло і затишно, треба змурувати піч і вікна поставити, щоб було світло.

Щоб збудувати такий будинок, Наф-Нафові потрібні були такі матеріали:

(Вихователь показує дітям природні матеріали)

Каміння – поросятко знайшло біля річки, там же воно взяло пісок та водичку. Неподалік, у лісі, накопало порося і глини.

Все це – природні матеріали. Їх Наф-Нафові «подарувала» природа. Вони називаються ще будівельними матеріалами.

Але, щоб збудувати міцний будинок Наф-Нафові ще потрібні були інструменти (*знаряддя праці*).

(Вихователь демонструє інструменти іграшкові).

Діти розповідають віршики:

Ось рубанок, молоток

Заховались у куток.

А зубата, зла пила

Знову сварку завела:

«У цеху я головна

Всі мої тут дошки, планки,

Бо тружусь, як три рубанки».

А рубанок їй умить:

«Цить! Я найкращий інструмент!

Глянь: сучки усі стесав,

Дошки всі пошліфував.

Раптом стукнув молоток

«Стоп! Найпотрібніша для діла

Майстрова рука уміла.»

Вихователь. Продовжуємо казку, діти!

– Одного разу до хатинки Ніф-Ніфа прийшов вовк і зруйнував його хатинку з листя (*соломи*). Потім вовк з легкістю зруйнував хатинку Нуф-Нуфа поросята побігли до свого брата Наф-Нафа з благанням про порятунок.

Наф-Наф з радістю пустив своїх братів до свого будинку і закрив міцні двері.

Діти співають пісню:

Не страшний нам злий хижак,

Не спіймає нас ніяк, гас ніяк!

Афлатун звертається до дітей:

– А тепер, дітки, ми разом з вами помандруємо у майбутнє і ви створите конструкції будиночків. Уявіть, що ви стали будівельниками.

Діти сідають за столи і створюють будиночки з дерев'яного конструктора, з плоских геометричних фігур, з лічильних паличок.

– Тепер зробимо коло, візьмемо свої коробочки для подорожей з Афлатуном. Афлатун хоче дізнатись про професії ваших батьків.

Діти сідають в коло і по черзі розповідають про те, ким працює мама, або тато, демонструючи фото з коробочки.

Афлатун запитує дітей:

– Діти, вам сподобалась казка – подорож?

– З чого побудував хатку Наф-Наф?

– Які хатки розвалив вовк і чому?

– Який природний матеріал використовував для будівництва Наф-Наф?

– Де знайшли прилисток ледачі Ніф-Ніф і Нуф-Нуф?

Заняття на тему: «Як поросята готувались до новосілля»

(1-ша частина)

Мета: закріпити економічні поняття: продукти, матеріали, потреби, вибір. Дати уявлення про необхідність і корисність різних продуктів та страв, їх споживну якість. Учити класифікувати, міркувати.

Виховувати навички раціонального споживання, культури поведінки, бажання допомагати дорослим у господарстві.

Діяльність дітей: розповідають, відгадують загадки, вивчають вірші, пригадують правила поведінки за столом.

Хід заняття

Вихователь. Діти, сьогодні ми знову зустрінемося з Нуф-Нуфом, Ніф-Ніфом і Ніф-Ніфом.

– Після того, як брати зажили дружно і злагоджено, Наф-Наф запропонував відсвяткувати новосілля.

Кого запросити в гості? – запитав Ніф-Ніф. – Звичайно, наших сусідів.

Бобра, він валив дерева, коли я будував будинок.

Ведмеда з їжачком, вони носили воду з річки.

Білку, вона стрибала по лісу і шукала поклади глини для будівництва.

– Стали поросята міркувати, чим же пригостити друзів?

Вихователь. І ось, що кожен з них запропонував:

– Ніф-Ніф назвав такі продукти: жолуді, горіхи, буряки, суниці.

– Наф-Наф: салат з моркви, буряків, цибулі, капусти та огірків, вареники з картоплею, юшку, жолуді, горіхи, мед, яблука.

– Нуф-Нуф свій набір: горіхи, буряки, смажені гриби. Яке, на вашу думку, треба обрати меню, щоб обід був смачний, поживний і корисний?

Меню Ніф-Ніфа не всім буде до смаку.

Якщо обрати меню Нуф-Нуфа, то деякі гості лишаться голодні.

Отже, щоб обід сподобався всім, щоб всі гості були ситі і задоволені, щоб обід був багатий і поживний треба обрати меню Наф-Нафа.

Так брати і вирішили.

Вихователь. Поміркуйте і допоможіть братам заготовити продукти до святкового столу.

– Які ви любите продукти на святковому столі?

– Поміркуйте і назвіть, які потрібні, щоб приготувати юшку (вода, картопля, сіль, цибуля, сало, морква, каструля, сковорода, ніж, кухоль, вогонь, праця господарки).

Читання вірша Д. Куровського «Начистила картопельки»

Начистила картопельки,
Сама й накришила,

Густий та пахучий!
Баба тільки поглядає

І цибульку,
Й морквиночку...
яско.

Потім засмачила.
Кипи, супе,
Вибулькочуй!

Та онуку учить:
– Отак, рибко, отак,

Треба все уміти:
І читати, і писати,
І страву варити.

Вихователь. Визначте, які з цих продуктів необхідні поросяткам для приготування вареників (*олія, сало, цукор, сіль, яйця, борошно, сметана, масло вершкове, риба, капуста, сир, картопля*).

Читання вірша О. Пчілки «Увійшов я в хату»

Увійшов я в хату
Скинув сиву шапку,
– А там таке, матінко, таке!
Яєчня шкварчить,
Тоненько пищить,
мав,

А пироги в боки,
Вареники вскоки,

По столу гасають,
Гонки витинають!
У миску влітають,
В сметані потопають!
Я ж над ними ласку

По одному витягав,
У бездонний глечик складав.

Вихователь. У який це бездонний глечик складала гості вареники після того, як витягували їх із сметани? Відгадайте ось ці загадки:

Біля тіла – вуха, а голови немає. (*Каструля*)

Качка в ставку, хвіст – на гачку. (*Ківш*)

Хто нам всім хліб ділить? (*Ніж*)

Що за посудина, в якій зберігається цукор? (*Цукорниця*)

Афлатун запитує дітей. Як ви вважаєте, для чого потрібні ці речі?

Читання вірша О. Журливої «Маленька господиня»

Маленька господиня сказала:
Я робити дещо вмію:
Ось тарілочку помию,
Ось кімнату замітаю,
Вранці квіти поливаю.
Всього я сама навчусь,
Бо роботи не боюсь.

Я матусі допомагаю.
Пил із меблів витираю.
А як вариться обід,
Підготую все, як слід,
Принесу з комори мамі
Капустину з буряками...

Вихователь. Брати швидко взяли до роботи.

– Наф-Наф готував обід.

– Ніф-Ніф готував галявину для відпочинку та ігор.

– Нуф-Нуф готував кімнату до прийому гостей, накривав святковий стіл.

Вихователь. Як ви гадаєте, чи швидко родина поросят приготувалася до зустрічі гостей? Чому? (*Відповіді дітей*)

Вихователь запитує дітей:

- А як ви допомагаєте мамі і татові?
- Що любите робити?

Вихователь. Перед самим приходом гостей брати сіли і обговорили правила поведінки під час прийому гостей, як треба поводитись.

Не можна:

- Нахилитись над тарілкою.
- Гойдатися на стільці.
- Класти лікті на стіл.
- Гикати і сопіти.
- Шепотіти.
- Тягнутися до страви через стіл.

Вихователь. Чому цього не можна робити? А ще Наф- наф додав, що потрібно бути ввічливим. *Сподіваюся, любі діти, що і ви будете добре поводитися вдома, в гостях і в дитсадку.*

**Заняття на тему: «Як поросята готувались до новосілля.
Як організувати свій бізнес?»
(2-га частина)**

Вихователь. Поросята побачили, що їхній ліс дуже багатий, їжі вистачить для всіх звірів та птахів і ще залишиться.

І ось брати вирішили запропонувати своїм друзям – білці, їжаку, ведмедеві та зайцю збирати лісовий урожай, дари щедрої осені.

Але, крім їжі, нашим друзям потрібно ще багато чого: і одяг, і меблі у новий будинок, і книги, і іграшки.

– А ще поросяткам і їхнім друзям (*зайчику і білочці*) необхідний телевізор, щоб довгими холодними зимовими вечорами у теплій і затишній хатинці дивитись і слухати останні вісті, різні цікаві передачі, переглядати кінофільми.

Вихователь. А чому взимку ведмідь і їжак не будуть разом з друзями?
(Відповідь дітей.)

Вихователь. У наших поросят з'явилися нові потреби.

– Як можна задовольнити ці потреби?

– Де взяти кошти, щоб купити потрібний товар?

(Відповідь дітей.)

Вихователь. Замислились брати: як би це грошей заробити?

Раптом хтось постукав у двері. Це була листоноша сорока-білобока, принесла газету.

– А що в газеті можна прочитати?

(Відповідь дітей.)

Вихователь. *Наф-Наф* розкрив газету і побачив в ній замітку про бізнес.

– Діти, ви чули це слово?

– Як ви його розумієте?

(Відповіді дітей)

Вихователь. *Наф-Наф* прочитав і пояснив своїм братам, що бізнес – це така справа, якою може займатися одна людина, родина, чи багато людей. Ці люди виготовляють різноманітні товари. За це вони отримують гроші.

– Яку ж справу ми можемо розпочати? - запитав *Ніф-Ніф*.

– Давайте поміркуємо.

Вихователь. І ось *Наф-Наф* запропонував відкрити крамницю і продавати зимою зібраний урожай.

Порадившись, друзі вирішили організувати свій бізнес. Вони розподіли між собою обов'язки, адже кожен повинен робити те, що вміє найкраще. Білка знається на грибах та горіхах.

Вірш О. Підсуха «Опеньки»

Ми опеньки.	Парасольки розкриваємо.
Ніжки тоненькі.	Лий, дощичку, лий!
Шії мов цівки.	Нам ти не страшний.
Круглі голівки.	І на пні, й коло пня.
А як більші виростаємо, –	Нас велика рідня.

Вірш О. Підсуха «Маслюки».

Ми маслюки, жовто-бурі шапки.
Ростемо там, де глиця.
Під соснові залазим шишки,
Любим запах живиці...

**Дорослі і діти! Будьте обережні! Серед грибів є дуже багато неїстівних!
Ними можна отруїтися!**

Я людомор, я людомор,
Червоний, наче помідор,
Кашкет цяцькований, розлогий,
А сам стрункий і довгоногий.
Серед урочища грибного
Не знайдеш красеня такого,
Та я отруйний, пам'ятай!
Мене побачиш – оминай...
Гарний на вигляд та отруйний.
Що це за гриб?

Вихователь. Так, це мухомор. Людям його не можна їсти, бо він дуже отруйний. Але не треба збивати його й топтати ногами, бо він потрібний тваринам. Лось та білка ним лікуються.

– А ще в лісі багато ягід.

– Як ви гадаєте, хто найкраще їх знає і буде збирати?

Читання вірша Л. Костенко «Сунічки»

Ще багато в лісі ягід
Під маленькими яличками
У смарагдовій траві
Літо виросло сунічками
То по одній, то по дві.

Вихователь. Відгадайте загадки.

На кущику зростає,
Сестер багато має.
Червона, соковита
І сонечком налита. *(Малина)*

Рвати – треба нахилитись
І низенько поклонитись.
Глянеш – наче полуничка,
Але зростом невеличка. *(Суниця)*

Вихователь. В лісі, також, багато лікарських квітів і трав.
– Хто їх буде збирати? Відгадайте загадку:

Пара довгих вушок,
Сіренький кожушок.
Скорий побігайчик,
А зветься... *(Зайчик)*

Вихователь. Послухайте вірші про різні лікарські рослини.
(Калина, чебрець, кульбаба, ромашка).

Вірш Л. Біди «Калинонька»

Серед поля, край села
Калинонька зацвіла
Ніби дівчина в віночку
У вишиваній сорочці
Русу косу заплела.

«Кульбабка» Т. Чорновіл

На поле хом'як через гай навпрошки
Іще до схід сонця з мішками побіг,
Щоб заготовити з кульбаби листки
На юшку, зелені борщі і пиріг.
Зірвав наостанок ще й кілька квіток.
- Зварю, – каже, – з них солоденький медок!

«Ромашка»

А квіточка моя –
 Це сонечка сестра.
 Від сонечка жовтого,
 Йдуть білі пелюстки.
 Царівна я між квітами,
 Мене так любиш ти...

**Пам'ятайте! Не можна збирати, їсти або куштувати
 невідомі плоди і трави!**

Вихователь. Всі трави і квіти гарні і запашні, але збирати треба не всі, є лікарські, а є трави і плоди отруйні.

– Дурман, вовчі ягоди, конвалії – це отруйні рослини.

Вихователь. Також ліс багатий на дикі яблука та груші.

Читання вірша П. Воронька «Їжачок хитрячок»

Їжачок – хитрячок
 Із голок і шпичок
 Пошив собі піджачок.
 І у тому піджачку
 Він гуляє по садку.
 Натикає на голки
 Груші, яблука, сливки.
 І до себе на обід
 Він скликає цілий рід.

Вихователь. А поросята будуть збирати жолуді, каштани. На своєму городі ритимуть картопельку, буряки, моркву.

Так, завдяки правильному розподілу праці, завдяки працелюбності, друзі зібрали щедрий урожай.

Вихователь. А зараз послухайте приказки про працю:

«Земля – наша мати, всіх годує».

«Хочеш їсти калачі – не сиди на печі».

«Осінь збирає, а весна з'їдає».

«Без трудів не їстимеш пирогів».

Вихователь. А тим часом друзі оглянули свої запаси і вирішили, що вже пора відкривати крамницю і розпочинати торгівлю.

Заняття на тему: «Лісова крамниця»

(3-тя частина)

Мета: ознайомити дітей з елементарними економічними поняттями: реклама, товар, гроші, з діями, пов'язаними з цими поняттями.

Розвивати під час виконання завдань економічного характеру логічне мислення, пам'ять, увагу, інтерес до навколишнього життя.

Виховувати особистісні якості дошкільнят, пов'язані з економічною діяльністю (працьовитість, бережливість).

Матеріал: демонстраційний матеріал (горіхи, горщики з медом, каштани, гриби, цінники).

Підготовка дітей: екскурсія до крамниці, сюжетно-рольова гра «Магазин», розучування прислів'їв, приказок на економічну тему.

Хід заняття

Вихователь. Дітки, ви пам'ятаєте, як добре працювали брати поросята та їхні друзі в лісі на зборі урожаю щедрої осені, на заготовівлі дарів природи.

Тепер у них є що їсти, а тому, хто ситий, голод не страшний.

«Звірятам і птахам, аби було що їсти. Добрий обід зсередини гріє, кров стає гарячіша, по всіх жилах тепло розливається. Під шкірою – жирок – найкраща підкладка під теплу вовняну або пухову шубку. Крізь шерсть пройде, крізь перо пройме, а жир під шкірою ніякий мороз не пропустить».
(Віталій Біанка).

Вихователь. Але ж виявилось, що запасів їжі дуже багато, її вистачить на зиму і ще багато залишиться. І вони пригадали пропозицію Наф-Нафа відкрити крамницю.

– Пам'ятаєте, Наф-Наф зауважив, що для того, щоб відкрити крамницю, потрібен товар.

Запитання дітям:

- Що таке товар?
- Що може бути в лісі товаром?
- А що в наших крамницях є товаром?

– Які крамниці ви знаєте?

(Відповіді дітей.)

Вихователь. Друзі вирішили, що крамниця буде у будинку, де жили поросята, адже він новий і великий. Отже. Наф-Наф, Ніф-Ніф і Нуф-Нуф стануть приватними бізнесменами, відкриють свій бізнес, організують торгівлю.

Щоб наповнити крамницю різним товаром, брати попросили сорокубілобоку рознести оголошення по всьому лісі, що вони приймають у крамницю різноманітний товар.

Вихователь. І ось, нарешті, наші друзі та інші мешканці лісу принесли свої запаси у крамницю.

Запитання дітям:

- Що принесла білка?
- А їжачок?
- Чим поділився ведмідь?
- А зайчик?

(Відповіді дітей.)

Вихователь. А ще білки-трудівниці поділилися своїм духмяним медом. А в поросят і свої запаси були. Які?

(Відповіді дітей.)

Вихователь викладає на дошці горіхи, горщики з медом.

Вихователь. Скільки горіхів принесла білочка?

- Скільки горщиків з медом принесли бджоли?
- Чого більше?

(Відповіді дітей.)

Вихователь. Поросята причепурили свою крамничку, дбайливо розклали товари на прилавку, пов'язали білі фартушки, розставили цінники. Адже кожен, хто приносив свій товар, оцінював його.

Білка оцінила свої горіхи по 1 грн. за горіх, а бджілки – по 3 грн. – за один

горщик меду.

– Як ви гадаєте, чому так був оцінений товар?

(Відповіді дітей)

Вихователь. Скільки потрібно продати горіхів, щоб купити горщик меду?

– Що дорожче мед чи горіхи?

(Відповіді дітей)

Вихователь. Крамниця була готова до прийому покупців, але їх майже не було. Засумували поросята. Раптом: – Скре-ке-ке!

– Це сорока-білобока знову пошту принесла.

Сорока. Чого це ви не торгуєте? Чи нема чим? Чи товар поганий?

Вихователь. Діти, а яким має бути товар у крамниці? *(Якісним, свіжим).*

Наф-Наф. Та ні, Сороко. І мед у нас духмяний, і горіхи добрі, і ягоди соковиті.

Нуф-Нуф. Може, звірі забули про нашу крамницю?

Ніф-Ніф. А, може, не знають, що товар у нас вже є?

Вихователь. Діти, як можна допомогти поросятam?

(Відповіді дітей.)

Вихователь розповідає: – Раптом сорока як закричить: Знаю! Я вам допоможу! Реклама потрібна!

– Поросята запитали здивовано: Реклама? Що це таке? Такого товару в нас нема.

– Засміялася сорока.

Вихователь. Чому?

(Відповіді дітей.)

Вихователь. Що таке реклама?

(Повідомлення про наявність товару, його якість, можливість придбання.)

– А що можна рекламувати?

Вихователь. Які реклами ви знаєте? Давайте допоможемо поросятam придумати рекламу на їх товар. *(Діти придумують різні реклами.)*

Вихователь. Поросята запросили сороку у крамницю, показали і розповіли про весь товар, пригостили сороку, щоб вона відчула смак їхнього товару і розповіла іншим.

І полетіла сорока лісом. Її стрекотіння лунало то тут, то там. А поросята швидко дістали фарби, пензлі і старанно написали на дошці «Все для всіх».

Повісили поросята дошку біля входу у крамницю, а поряд ще й гілку ліщини з горіхами і ялини з шишками. Відразу стало зрозуміло, що це не просто хатина, а...

– Що це? (*Крамниця*).

Вихователь. Слава про крамницю поросят і їх смачний товар по лісу і по всій околиці рознеслась, і торгівля пішла жваво.

– Що допомогло поросяттам у продажу товару? (*Реклама*).

Вихователь. Радіють поросята, що в них так жваво пішла торгівля. І звірі радіють, адже вони отримали від поросят гроші за те, що здали свій товар їм у магазин.

Зараз вони можуть за ті гроші купити інший, необхідний їм товар.

Підсумок.

Вихователь. Діти, пригадайте, хто організовував рекламу для поросят?
(*Листоноша сорока.*)

– Вона рознесла зразки товару, що був у крамниці, по всьому лісі і про нас не забула.

– Вчора наша листоноша принесла мені посилку, а там гостинці від мешканців лісу, смачна реклама з крамниці «Все для всіх».

Вихователь пригощає діток дарами лісу.

ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Про роботу

«Справжній скарб для людей — уміння трудитися», — справедливо писав Езоп. А якщо працювати сумлінно та з любов'ю — результат не забариться, а з ним придуть душевна гармонія і задоволення. Бо ж найсолодший зі всіх плодів — плід людської праці.

- Хто багато робив, той і багато знає.
- Хто в роботі, той і в турботі.
- Хто робить крено, той ходить певно.
- Як дбаєш, так і маєш.
- Рук работа — свято для душі.
- Як ручки зароблять, так ніжки сходять.
- Що ранком не зробиш, то вечером не згониш.
- Хто робить, той голим не ходить.
- Робити до сьомої суботи.
- Гірко поробити – солодко з'їсти.
- Роби до поту, а їж в охоту!
- Робить, як чорний віл.
- Без роботи і день роком стає.
- Роботі як не сядеш на шию, то вона тобі сяде.
- Не святі горшки ліплять, а прості люди.
- Не сокира теше, а чоловік.
- Поки не упріти, доти не уміти.
- Ранні пташки росу п'ють, а пізні — слізки ллють.
- Відчиняй, пане, ворота — йде твоя робота!
- Старається, як мурашка.
- Треба нахилиться, щоб з криниці води напиться.
- Хочеш їсти калачі — не сиди на печі.
- Чесне діло роби сміло!
- Хто що вміє, то і діє.
- Трудова копійка годує довіку.
- Хто що знає, тим і хліб заробляє.
- Щира праця мозолева.
- Щоб рибу їсти, треба в воду лізти.
- Слова — полова, а праця — диво.
- Яка кроква, така й лата, яка праця, така й плата.
- Бджола мала, а й та працює
- Для нашого Федота не страшна робота
- Діло майстра величає
- Добре діло утіха, коли ділові не поміха
- Добре роби — добре й буде!

Про працю і лінь

Мабуть, Вам доводилося чути кумедні вислови на зразок «В роботі „ох“, а їсть за трьох» або «Він би й рад косити, та нікому косу носити». Усі вони — про лінощі. Тут вміщені цікаві приказки про лінь та лінивих людей, прочитавши які, можна не лише мудрості набратися, але й насміятися досхочу.

- Грім не гряде — ледачий не встане.
- День гуляє, три слабий, а на п'ятий — вихідний.
- До роботи плачучи, а до танців скачучи.
- Без охоти нема роботи.
- Без роботи день роком стає.
- Без сокири не тесляр, без голки не кравець.
- Маленька праця краща за велике безділля.
- Без труда нема плода.
- Хочеш їсти калачі — не сиди на печі.
- Доця вельми спритна, доки дійде, молоко скисне.
- Думками за горами, а ділом у запічку.
- Думкою в небі, ногами в постелі.
- Жати у день душно, а вночі кусають комарі.
- Жвавий, як рак на греблі.
- Не нарікай на сусіда, коли спиш до обіду.
- Праця чоловіка годує, а лінь марнує.
- Відкладай неробство, а не відкладай справу.
- Добре чужими руками жар загібати.
- На чужий труд ласий не будь.
- Чужим добром не забагатієш.
- Білі руки чужі труди люблять.
- Тільки сир одкладений гарний, а одкладена робота — ні.
- Зачепилася за пень — простояла цілий день.
- Пішла по масло, та й у печі погасло.
- Іван на дуду грає, а Марія з голоду на кутні співає.
- Сидить надувається, три дні в чоботи взувається.
- Під лежачий камінь вода не тече.
- Ти його в плуг, а воно тобі в луг.
- У лінивого що у дворі, те й на столі.
- Як їв — то аж упрів, а як працював — то аж задрімав.
- Лінивому жить весело, та їсти нічого.
- Лінь чоловіка не годує, а тільки здоров'я жує.
- Іде воювать, а рушниці не хоче брать.
- У неряхи та непряхи нема доброї рубахи.
- Хоч три дні не їсти, аби з печі не злізти.
- Як до діла, то й спина заболіла.
- Дожидатись долі, то не матимеш і льолі.
- Під дощ хати не криють, а коли ясно — і сама не тече.

- Як голодний, то їв би, а як наївся — спав би.
- Або ви тату їдьте в ліс, а я дома зістанусь: або я дома зістанусь, а ви тату їдьте в ліс.
- Ану вставай, чоловіче, третій півень кукуріче.
- Б'ють не лежачого, а ледачого.
- Батько хай їде орать — його коні знають, а я піду гулять — мене гості чекають.

Про працю та навчання

Знання, немов сонячні промені, освітлюють життєвий шлях людини. Не бійся шукати нові захоплення, цікавитися чимось невідомим. Отримані уміння та навички допоможуть стати людиною з великої літери, цілісною особистістю, цікавим співрозмовником, адже знання – це сила!

- Луччий приклад, ніж наука.
- Не вчи орла літати, а соловейка співати.
- Не вчи ученого їсти хліба печеного.
- Не дивись на чоловіка, а на його діло.
- Один працює умом, а другий горбом.
- Навчання і труд поруч ідуть.
- Не лінився рано вставати та змолodu більше знати!
- Науки нівода не затопить, ні огонь не спалить.
- Знання – дерево, а діло – плоди.
- Знання робить життя красним.
- Наука в ліс не веде, з лісу виводить.
- Грамотний – видющий і на все тямущий.
- Знання людині — що крила пташині.
- Наука в ліс не веде, а з лісу виводить.
- Вік живи – вік учись.
- Від науки міцніють руки.
- Незнайко на печі лежить, а знайко по дорозі біжить.
- Учений іде, а неук слідом спотикається.
- Чого Івась не навчиться, того й Іван не буде знати.
- Хто знання має, той мур зламає.
- Дарма, що малий, а й старого навчить.
- Без розуму ні сокирою рубати, ні личака в'язати.
- Вік живи — вік учись.
- Вченому світ, а невченому тьма.
- Гарно того вчити, хто хоче все знати.
- Не кажи — не вмю, а кажи — навчусь.
- Голова без розуму, як ліхтарня без свічки.
- Голова не на те, щоб тільки кашкет носить!
- Грамотний — видющий і на все тямущий.

- Догана мудрого більше стоїть, як похвала дурного.
- За битого двох небитих дають, та й то не беруть.
- За одного грамотного сім неграмотних дають.

Господарство

- Хату руки держать.
- Нова хатка — нова гадка.
- Без хазяїна двір плаче, а без хазяйки — хата.
- Всякий двір хазяйським оком держиться.
- Свій глаз — алмаз, чужі руки — круки.
- В доброго хазяїна й соломинка не пропаде.
- У дурного хазяїна й колесо з воза украдуть.
- Кепський господар десять робіт зачинає, жодної не кінчає.
- Привикай до господарства змолоду, то не будеш знати на старість голоду.
- Роби на дворі — буде й в коморі.
- Чого не доглянеш очима, за те відповіси плечима.
- Де оком не доглянеш, там калиткою доплатиш.
- Земля-трудівниця аж парує, та людям хліб готує.
- На чорній землі білий хліб родить.
- На добрій землі що не посієш, те й вродить.
- Ялова земля не нагодує, а сама їсти просить
- Хліб на хліб сіяти — ні молотити, ні віяти.
- Хто землю удобряє, тому й земля повертає.
- Не земля родить, а руки.
- Хто землі дає, тому й земля дає.
- Де господар добре робить, там і поле буйно родить.
- Де господар не ходить, там нивка не родить.
- Не питає добрий жнець, чи широкий загонець.
- Коли зореш мілко, посієш рідко, то й уродить дідько.
- Як мілко орати, краще випрягати.
- Там ся добре діє, де два оре, а третій сіє.
- Хто хоче збирати — мусить добре засівати.
- Що посіяв, те і вродить.
- Яке посієш, таке і пожнеш
- Як посієш наволоком, то і вродить ненароком, а як посієш густо, то не буде пусто.
- Ану вставай, чоловіче, третій півень кукуріче!
- Хліб усьому голова.
- Як хліб буде, то й все буде.
- Як на току молотиться, то і в хаті не колотиться.
- Хліб на ноги ставить, хміль з ніг валить
- На вітер надіяється — без мелива бути.
- Зерно до зерна — та й мірка повна.
- З гречки та проса — і каша й паша.
- Яка трава, таке й сіно.

- Яка пшениця, така й паляниця.
- Яка яблунька, такі й яблука.
- Яка грушка, така й юшка.
- Яка прядка, така й нитка.
- Яка пряжа, таке й полотно ляже.
- Кожному овочеві свій час.
- Аби цвіт, а ягідки будуть.
- Не з кожного цвіточка ягідочка!
- Терен груш не родить.
- Буряк — не дурак: на дорозі не росте, а все на городі.
- Не вродив мак — пробудемо й так.
- Сади дерево ззамолоду — на старість як нахідка.
- Корова в дворі — харч на столі.
- Не рахуй овець в череді, а рахуй в загороді.
- Добра штука оті вівці: і кожух, і свита, і губа сита!
- Любиш поганяти, люби й коня годувати.
- Їдь, кобило, хоч три дні не їла!
- Даси коневі полови — будеш робить поволі.
- Гладь коня вівсом, а не батогом!
- На батозі далеко не поїдеш.
- Сип коневі мішком — не ходитимеш пішком!
- В дорозі, у гостині пам'ятай о худобині.
- Пошануй худобу раз, а вона тебе десять раз пошанує.
- Добре тому в дорозі, хто сидить на возі.
- Люблю Сивка за звичай: хоч крекче, та везе.
- У доброго коня верстви не довгі.
- Немазаний віз скрипить, а мазаний сам біжить.
- Пропав батіг — пропадай і пужално!
- Коли віл пропав, то пропадай і ярмо!
- Як снасть ламається — то чоловік ума набирається, а як худоба пристає — то чоловікові ума не стає.
- Погана сітка — для риби не клітка.
- Час не віл — його не налигаєш!
- Згаяного часу і конем не доженеш.
- На годину спізнився — за рік не доженеш.
- Не доженеш і конем, що запізниш одним днем.
- Згайнуєш на жнивах хвилину — втратиш не одну зернину.
- Літом хто гайнує, той зимою голодує.
- Хто літом жари боїться, той зимою не має чим погрітись.
- Десять років мак не родив і голоду не зробив.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

Дидактичні ігри по темі: «Смачно, поживно, економно»

Мета: дати дітям знання про продукти харчування, їх цінність для розвитку організму. З метою формування економності і ощадливості, розповісти про використання залишків продуктів для приготування різних страв (кисле молоко, черствий хліб, рештки вареної картоплі).

Підвести до висновку, що це дасть можливість не лише урізноманітнити меню, а й зекономити гроші сім'ї для задоволення інших потреб.

Закріпити знання про необхідність бережливого ставлення до продуктів харчування (знати, що хліб – цінний продукт).

Виховувати бережливість, економність та ощадливість, залучати дітей до виготовлення страв із залишків продуктів.

Дидактична гра 1 «Нагодуй Афлатунчика»

Програмовий зміст: поповнити знання дітей про продукти харчування, вправляти у їх класифікації (молочні, овочі – фрукти, бакалія, хлібо – булочні вироби). Спонукає до здорового харчування. Розширити знання про приготування страв.

Матеріал: лялька «Афлатун», предметні картинки із зображенням продуктів харчування.

Хід гри

Вихователь пропонує нагодувати Афлатунчика стравами, які готують на нашій планеті: борщ, салат, компот, каша.

Діти вибирають страву, яку запропонують Афлатуну і по черзі «відвідують» магазин і «купають» у дитини – продавця необхідні для приготування вибраної ними страви продукти.

Дидактична гра 2 «Де що вирощено?»

Програмовий зміст: знайомити дітей із класифікацією продуктів харчування: овочі та фрукти, молочні продукти, хлібо – булочні вироби.

Матеріал: зображення: городу, ферми, саду, поля; предметні картинки із зображенням: овочів, фруктів, хлібо – булочних виробів, різних крупів, молока, ковбаси, м'яса.

Хід гри

Вихователь. «Афлатунчик» хоче дізнатись де взяли певні продукти харчування.

Наприклад:

Афлатун. Де взявся хліб?

Діти повинні знайти предметні картинки із зображенням хлібо – булочних виробів і знайти, де саме поле з колосками пшениці (велика картина поділена на окремі квадрати. Вона на окремому столі).

Діти повинні заповнити квадрати поля.

Дидактична гра 3 «Що з чого зроблено?»

Програмовий зміст: знайомити дітей з різноманітністю продуктів харчування, що з них можна приготувати, яку страву.

Формувати осядливості і економність і осядливості при приготуванні різних страв.

Матеріал: предметні картинки із зображенням продуктів: молоко, борошно, яйця, овочі, фрукти, а також картинки більшої величини із зображенням: торт, борщ, в каструлі, сир кисломолочний, компот.

Хід гри

«Афлатун» виставляє на дошку великі картинки із зображенням: торта, борщу, компоту, кисломолочного сиру.

Вихователь пропонує дітям знайти ті продукти, які потрібні для приготування певної страви.

Ускладнення: «Афлатун» індивідуально запитує кожну дитину, що ще можна приготувати з молока, яєць, борошна.

Дидактична гра 4 «Наш город»

Програмовий зміст: закріпити знання дітей про те, що вирощено в саду, а що на городі, а ще в полі. Виховувати бережливість і економність при приготуванні страв із овочів та фруктів.

Матеріал: 2 кошики з наклеєними на них картинками (овочі та фрукти), муляжі овочів, фруктів, грибів, колосків пшениці, льону, жита, проса та інших продуктів харчування.

Хід гри

Афлатун (до дітей). Восени ви, малята, збирали врожай овочів і фруктів. Де росли фрукти? А овочі?

– Пропоную вам зібрати овочі ось у цей кошик. На ньому наклеєна картинка помідора, а фрукти в кошик, на якому – зображення яблука.

Діти вибирають відповідні муляжі і картинки із зображенням овочів та фруктів і кладуть у відповідний кошик.

Ускладнення: вихователь запитує у дітей де виростили гриби, ягоди, чи потрібно було доглядати за їх ростом.

– Де виростили колоски пшениці, жита, льон, просо?

Дидактична гра 5 «Смачно та корисно»

Програмовий зміст: розширити знання дітей про потреби людини в їжі, вчити обирати смачні і корисні продукти, формувати основи економічної культури особистості дитини.

Матеріал: меню із зображенням продуктів харчування, предметні картинки відповідно до меню.

Хід гри

Вихователь «запрошує» дітей в кафе. У кожного на столику лежить меню з зображенням продуктів харчування. Пропонується зробити замовлення самих смачних і корисних продуктів, назвати їх і порівняти, які з них можна часто вживати в їжу, а які рідко і чому.

I-й рівень – «Меню» в якому зображенні продукти харчування і напої корисні для людей.

II-й рівень – «Меню», в якому зображені продукти харчування, які можна вживати рідко та шкідливі для здоров'я.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ по ознайомленню дітей з етикою економічних стосунків

Мета: продовжувати вчити дітей культурі мовленнєвого спілкування з однолітками та дорослими. Підвести до розуміння, що люди повинні вміти висловлювати свою думку, дотримуватись прийнятих форм ввічливості та інтонаційних засобів виразності. Уточнити та розширити знання дітей про загальноживані економічні терміни: бережливість, бізнес, валюта, кредит і т. п. підвести до свідомого розуміння цих слів.

Збагачувати словник дітей новими словами: фірма, комерція, підприємство, менеджер – на основі ознайомлення з професіями батьків.

Знайомити дітей з народною творчістю, літературними творами, в яких відображено бережливість, економність, працьовитість, господарність.

Розвивати вміння дітей зв'язко, послідовно і зрозуміло переказувати літературні твори, передавати діалоги дійових осіб, вільно висловлювати свої думки і враження.

Виховувати етику економічних стосунків.

Дидактична гра 1 «Звернись ввічливо»

Програмовий зміст: вчити дітей дотримуватись прийнятих форм ввічливості та інтонаційних засобів виразності. Закріпити знання дітей про назви поширених товарів, з якими зустрічаються діти вдома.

Учити дітей вільно висловлювати свої думки і враження.

Матеріал: сюжетні картинки із зображенням різних товарів: промислових і продуктових.

Хід гри

Запропонувати дітям пограти в магазин. Діти приходять до магазину і розставляють відповідно товари по полицям. Промислові окремо: меблі, посуд, одяг. Той хто розставляє товар в магазині – продавець.

Продуктові товари розставляють інші діти. Вони є продавцями продуктових товарів. Це 1-2 дитини.

Інша підгрупа дітей (2-4 дітей) є покупцями. Вони йдуть до магазину і купують товари, які необхідні для дому.

Тут діти спілкуються із продавцем, використовуючи слова ввічливості та привітання. Наприклад: – Доброго дня шановний продавець посуду, одягу, взуття і т. п. запропонуйте мені, будьте ласкаві, якісний товар.

Ускладнення: «Покупець» відвідує декілька магазинів з промисловими і продуктовими товарами.

Дидактична гра 2 «Не помиліться»

Програмовий зміст: закріпити знання дітей про послідовність процесу купівлі товару. Формувати вміння встановлювати логічний ланцюжок дій, що об'єднані одним сюжетом.

Розвивати логічне мислення.

Матеріал: картинки з послідовним процесом купівлі товару: від маминого доручення до повернення додому дитини з купленим товаром.

Хід гри

Дитині пропонуються для розгляду картинки (5-6), що різняться за змістом зображення: мама дає дитині гроші; дитина йде вулицею із порожньою торбинкою; дитина входить до крамниці; стоїть біля каси; бере хліб у продавця; йде додому з наповненою торбинкою.

Завдання 1

Розкласти картинки в ряд у такій послідовності, що відповідає логіці дій зображеного на них.

Завдання 2

Скласти коротеньке оповідання за картинками, дотримуючись послідовності дій.

Дидактична гра 3 «Економічний ланцюжок»

Дидактичне завдання: закріплювати знання дітей про предмети навколишнього оточення, їх взаємозв'язок між собою. Вчити знаходити закономірності та взаємозв'язки між предметами.

Розвивати логічне мислення та мову дітей.

Матеріал: предметні картинки.

Ігрове завдання

Дітям пропонуються предметні картинки. Вихователь пропонує по одній картинці. Діти уважно розглядають отриману картинку і підбирають до неї інші картинки, які логічно поєднують, будуючи логічний ланцюжок. Після закінчення гри діти пояснюють і обґрунтовують свій вибір. Перемагає той, хто склав найдовший логічний ланцюжок.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ «Все для блага людей»

Мета: поглибити знання дітей про приміщення різних установ, їх призначення. Збагатити уяву про інтер'єр житла в Україні.

Формувати уявлення про рідну димівку. Знати, що дім (квартира), в якому проживає дитина та її сім'я – це індивідуальне житло, яке потребує постійного догляду. Стимулювати дітей до естетичного оформлення інтер'єру своєї оселі, бажання підтримувати у ній лад. Знати, що їх будували люди різних професій.

Поглибити знання дітей про об'єкти культурно-побутового обслуговування населення (магазин, пральня, перукарня, кінотеатр і т. д.). Познайомити з приміщеннями цих установ та їх призначенням. Знати, що вони створені для суспільного користування, що будівлі та приміщення потребують постійного догляду. Підвести до розуміння, що їх пошкодження потребує ремонту, отже додаткових витрат людської праці, фінансових затрат, часу, матеріалів.

Вчити дотримуватись правил культури поведінки в громадських місцях, свідомо оцінювати ситуацію.

Виховувати бережливе ставлення до суспільного майна.

Дидактична гра 1 «Хто полікує будинок?»

Програмовий зміст: дати дітям знання про те, що приміщення, квартири, будинки житлові потребують постійного догляду. Стимулювати дітей до естетичного оформлення своєї оселі.

Матеріал: інтер'єр сучасної квартири після ремонту; приміщення квартири, що потребує ремонту; предметні картинки із зображенням людей, які займаються ремонтом будівель та людей інших професій.

Хід гри

Запропонувати дітям розглянути квартири до ремонту і після ремонту. Це два ігрові поля. Розкласти на окремому столику предметні картинки із зображеннями людей різних професій. Запропонувати дітям відібрати картинки з професіями людей, які безпосередньо займаються ремонтом осель. Розмістити їх на ігровому полі відремонтованої квартири.

Ускладнення:

1. Запитати дітей, яку безпосередню роботу виконує електрик, сантехнік, столяр, муляр?
2. Людей яких професій зображено на предметних картинках?

Дидактична гра 2 «Що є важливішим?»

Програмовий зміст: вчити диференціювати предмети за ступенем їхньої значущості, роблячи логічні висновки. Закріплювати вміння орієнтуватися в поняттях «предмети розкоші» та «життєво необхідні предмети».

Матеріал: картинки з різними предметами: меблі, авто, посуд, інструмент тощо.

Хід гри

У грі можуть брати участь 2-3 дітей. Кожному з них дається картка із зображенням предметів, які використовуються людьми у різних життєвих ситуаціях.

Завдання 1

Закрити фішками предмети, які не є життєво необхідними для людини та які можна назвати предметами розкоші.

Завдання 2

Пояснити призначення предметів, зображених на малюнках, що залишилися. Обґрунтувати їх необхідність для людини.

Завдання 3

Закрити фішками зображення речей, найбільш важливих для життєдіяльності людини, предметів, без яких важко обійтися. Запропонувати обґрунтувати своє ставлення до предметів розкоші, зображення яких залишилися закритими.

Ускладнення: можливе використання другого варіанту гри: дитині дається більш складне завдання - закрити фішками зображення тих предметів, які можуть мати подвійну функцію, тобто в один і той же час бути і предметами розкоші, й життєво важливими для окремих людей. Наприклад, машина для інваліда, фортепіано для піаніста, прикраси для артиста й тощо.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ «Покупець – продавець»

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей з торговельними осередками (крамниця, ярмарок).

Дати уявлення про товар (це коли речі та предмети купуються або продаються за грош в торговельних центрах).

Залучати дітей до купівлі і продажу товару. Знати, що за певну суму гроші можна купити певну кількість товару.

Виховувати повагу до працівників торгівлі, почуття відповідальності, етику економічних відносин.

Дидактична гра 1 «З чим ідемо до крамниці»

Програмовий зміст: учити дітей вибирати із певної кількості предметів ті предмети, які необхідні для походу до крамниці. Закріпити назви крамниць: продовольчі товари, промислові товари, хлібо – булочні вироби, молочні товари, книжкова крамниця, іграшкова крамниця і т. п.

Матеріал: предмети домашнього вжитку, які є в квартирі: валіза, пакет поліетиленовий, жіноча сумка, телефон, комп'ютер, телевізор, пральна машина, стіл, сумка господарська, гаманець з грошима.

Хід гри

Вихователь повідомляє, що сьогодні діти відправляються за покупками до крамниці.

Вихователь. Нам необхідно купити продукти до святкового столу. Що необхідно з собою взяти, коли ми йдемо за продуктами?

Наприклад: господарську сумку, гаманець з грошима, телефон, поліетиленовий пакет і т. д.

Ускладнення: вихователь пропонує дітям похід до крамниць де продаються: меблі, побутова техніка, посуд.

Дидактична гра 2 «Ярмарок»

Програмовий зміст: продовжувати ознайомлювати дітей з торговими осередками. Дати поняття про те, що таке сільськогосподарський ярмарок, уявлення про товарно – виробничі відносини (товар – гроші, товар). Знайомити дітей з сільськогосподарським виробництвом.

Матеріал: предметні картинки, що зображують сільськогосподарський товар та інші товари, які не пов'язані із сільським господарством.

Попередня робота: бесіди про сільськогосподарське виробництво, розглядання картинок ярмарків, відвідування осіннього ярмарку в дитячому садочку.

Хід гри

Вихователь пропонує дітям відправитись на сільськогосподарський ярмарок. На дошці розміщено багато картинок із зображенням товарів. Діти вибирають лише ті, що вироблені в сільському господарстві.

Ускладнення: вибравши певну картинку, дитина пояснює, як саме вироблено цей товар.

Наприклад:

Овочі

– де взяли овочі?

М'ясо

– де взялось м'ясо? Яке буває м'ясо?

Дидактична гра 3 «Що де купуємо?»

Програмовий зміст: вчити раціонально використовувати отримані кошти, уточнити знання про основні місця здійснення покупок та послуг.

Матеріал: картинки із зображенням товарів та послуг, цітники, сюжетні картинки із зображенням місць надання послуг та продажу, «бєбі-мані».

Хід гри

Вихователь пропонує дітям стати «покупцями», дає завдання придбати різні товари та послуги, які мають різну вартість, що залежить від місця продажу. Дитина має самостійно порівняти скільки коштує одна і та ж річ чи послуга у різних місцях та придбати максимально товару на отримані «бєбі-мані».

Ускладнення: різна кількість «бєбі-мані» та товару, що може придбати дитина.

1 рівень – 1 гривня.

2 рівень – 2 гривні.

3 рівень – 3 гривні.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

«Професії»

Мета: дати дітям інформацію про професії їхніх батьків та професії працівників дитячого садка. Пояснити суспільне значення даних професій. Знати, що вони працюють для загального добра і одержують зарплату.

Ознайомлювати з особливостями нових професій (професії їхній батьків), які мають велике значення для розбудови економіки країни.

Формувати уявлення про етику стосунків.

Розвивати інтерес до різних професій.

Виховувати повагу до своїх батьків, до ділових людей. Наслідувати їхнє відповідальне ставлення до справи, яку їм доручено.

Дидактична гра 1 «Кому що потрібно для роботи?»

Програмовий зміст: учити дітей підбирати знаряддя праці для працівників різних професій. Закріпити знання про працю працівників дитячого садка та про професії свої батьків.

Матеріал: ігрові поля з картинкою певної професії по середині; предметні картинки із зображеннями знарядь праці; лялька «Афлатун».

Хід гри

«Афлатун» повідомляє дітям, що він хоче ознайомитись з працею людей, які працюють в Україні. Він роздає ігрові поля з професіями. Потім сам бере предметні картинки почергово, і запитує дітей, що там зображено і кому підходить картинка з даним знаряддям праці. Діти відповідають і заповнюють ігрові поля.

Ускладнення: «Афлатун» запитує, як саме можна використати певне знаряддя праці у даній професії.

Дидактична гра 2 «Чарівні скриньки»

Програмовий зміст: учити дітей послідовно розповідати про професії своїх батьків, використовуючи фотографії і предметні картинки із зображення праці своїх батьків.

Матеріал: чарівні скриньки, виготовлені батьками разом з дітьми; фотографії та предметні картинки із зображеннями професій батьків; лялька «Афлатун».

Хід гри

Діти демонструють Афлатуну свої чарівні скриньки, показують фотографії своїх батьків на роботі. Діти називають професії свої батьків.

Ускладнення: «Афлатун» запитує, що ви виготовляють на роботі їхні батьки, або чим займаються вони на роботі.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

«Бережи та люби природу»

Мета: уточнити та розширити знання дітей про живу і неживу природу про раціональне використання природних ресурсів.

Формувати увагу і бережливе ставлення до природи. Знати, що ліс – багатство нашої держави і «зелені легені» планети Земля.

Узагальнити знання дітей про воду та її цінність для здоров'я людини. Продовжувати знайомити з проблемою використання та збереження води, знати, що вода потрібна всьому живому, тому її слід бережно і ощадливо використовувати.

Дати уявлення про ведення домашнього господарства: підвести до розуміння того, що маючи підсобне господарство, люди не витрачають гроші на сільськогосподарські продукти харчування. Це збалансовує сімейний бюджет.

Познайомити дітей з лікарськими рослинами нашої місцевості: калина, шипшина, мати-й-мачуха, ромашка та їх властивостями.

Поглибити знання про заходи народної медицини щодо лікування та профілактики різних захворювань. Знати, що лікарські рослини – це ліки, на які гроші не витрачаються.

Формувати бережне ставлення до природного середовища, бажання берегти і примножувати багатства довкілля через посильну участь дітей у праці з вирощування рослин, тварин та догляд за ними.

Дидактична гра 1 «Вода – чарівна рідина і потрібна всім вона»

Програмовий зміст: знайомити дітей з тим, що вода потрібна всьому живому; воду слід бережно і ощадливо використовувати. Виховувати бережне ставлення до природи та економне використання води.

Матеріал: картинки із зображенням живої природи та предметів, що нас оточують; картинки із зображенням використання води людьми; лялька «Афлатун».

Хід гри

«Афлатун» приносить дітям чарівний мішечок з великою кількістю картинок та іграшок.

Він пропонує дітям виймати з мішечка картинку або іграшку і розповідати чи потрібна, і для чого саме, вода для живої природи і людям.

Наприклад: дитина дістала картинку із зображенням дерева і розповідає:

– Ось зображено дерево. Йому потрібна вода щоб рости.

– На цій картинці – хлопчик. Йому потрібна вода, щоб напитись, умитись.

– Тут зображено автомобіль. Йому теж потрібна вода, помити машину і залити у двигун для охолодження.

– Це м'ячик. Йому вода не потрібна, але коли він забрудниться, його водою поміють.

І так продовжують далі.

Ускладнення: а ось зайчик – якщо це жива тварина, то йому для життя потрібна вода – пити її. А якщо це іграшковий зайчик, то вода потрібна лише, щоб його випрати, коли іграшка стане брудною.

Дидактична гра 2 «Назви рослини»

Програмовий зміст: *познайомити дітей з лікарськими рослинами нашої місцевості. Закріпити знання про інші рослини – вже знайомі дітям. Виховувати бережне ставлення до живої природи.*

Матеріал: *гербарій лікарських рослин нашої місцевості, картинки із зображенням інших рослин; лялька «Афлатун»; три кошика: жовтий, червоний, зелений.*

Хід гри

«Афлатун» приносить конверти і роздає їх дітям. В конвертах картинки з зображеннями рослин.

Афлатун. Дістаньте з конвертів картинки і роздивіться їх.

– У кого зображення лікарської рослини, принесіть і покладіть у жовтий кошик.

– У кого зображення дерева – покладіть у червоний кошик.

– А у кого зображення квітів – покладіть у зелений кошик.

Діти дістають зі своїх конвертів картинки і виконують завдання.

Ускладнення:

1. «Афлатун» запитує у дітей назви лікарських рослин та назви дерев.

2. «Афлатун» пропонує дітям назвати декоративні та фруктові дерева.

Дидактична гра 3 «Природне – рукотворне»

Дидактичне завдання: *узагальнити знання дітей про походження того, що споживає людина: природне, рукотворне. Виховувати бережливе ставлення не лише до витворів людської праці, але й природних багатств.*

Ігрове завдання: *Розмістити зображення у віконечках вагончика відповідно до походження.*

Матеріал: *предметні картинки.*

Хід гри

Вихователь пропонує дітям розглянути отримані у конвертах картинки, подумати, що із зображеного створено без участі людини та викласти його у червоному віконечку. Зображення, що є результатом людської праці – у зеленому віконечку. Перемагає той хто першим викладе усі картинки.

Ускладнення: *картинки різного змісту.*